

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSREK:
Egy soros pélt sor egyszer 20 fill.
Minden következőnél 16 fillér.

Stílus pélt sor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyetemi
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, április 23.

Mai számunk főbb közleményei:

- A kormány lemondás előtt.
- Egyezkedés a szultánnal.
- A primadonna kottái.
- Az agyonlőtt urinó.
- Milán király szerelmei.
- Titkok özvegy Verhovayné végrendelete körül.
- Orfeumügyi bizottság.
- Vetköztetés az aradi bíróság előtt.
- Az öreg karhölgyek.
- Gyilkos kísérlet egy zárdafőnök özvegye ellen.
- Tarkaságok.

Kritikus napok.

Budapest, április 22.

(Politikai munkatársunktól.) Andrássy Gyula gróf belügyminiszter ma egy óra hosszáig tartó kihallgatáson fogadta a király. Ez az audiencia nem tisztázta a politikai helyzetet s az ma is épp oly sötét és reménytelen, mint napokkal ezelőtt. A magyar kormány felhivatalosan bejelentette, hogy osztrák részről nem akceptálják a kartellbankot. Hiába való volt Kossuth Ferenc és miniszterársainak küzdelme, a bécsi ellenálláson megtört az erős akarat. Most már kétségtelen, hogy az osztrák kormány nem hajlandó hozzájárulni sem az önálló magyar bankhoz, sem a kartell-, sem az állami bankhoz, hanem ragaszkodik a mostani állapot föntartásához s a bankközösség meghosszabbításához. S ezzel megerősítést nyer az a mi szomorú hitünk, hogy a magyar miniszterek bécsi útja nem hozhatott megoldást. Az, hogy a tárgyalásokat mégis megvárták, csak a hetek óta akut vál-

ság kitolása volt, mert a magyar kormány előre tudta azt, hogy az osztrák kormány a rideg negáció álláspontjára fog helyezkedni s tudta azt is, ami még csak ezután következik, hogy a korona a két álláspont közül nem a miénk mellett fog dönteni. A kormány formális lemondása most már csak a megpecsételése lesz a vigasztalanul szomorú helyzetnek. Mert nemcsak arról van itten szó, hogy megbukik a kormány, s az legfeljebb csak annyit jelentene, hogy jönne helyette egy másik kormány. Nem is csak arról van szó, hogy megbukott az önálló magyar bank még az enyhített kartellbank formájában is. Bécsben tulajdonképpen a magyar alkotmányosság bukott meg ismét; új erős földrengés rázta meg azok bizalmát, akik még a legutolsó esztendő tapasztalatai után is hinni tudtak a magyar parlamentarizmusban. A magyar nemzet szuverén, szabad elhatározási joga esufolódott meg ismét és pedig nem is közjogi, hanem egy eminenter gazdasági kérdésben. Közjogi kérdésben, ha Ausztria bele szól valamely vele közös ügyünkbe, tagadhatatlanul joga van hozzá. Közjogi kérdésben, ha a király aggodalmaskodik s rezervált magatartást tanusít, még meg lehet érteni. A katonai kérdések rendezésében például határvillongás volt a nemzeti jog és a királyi felségjog elválasztó vonala között. Érteni lehetett, hogy ha a király, aki elvégre szintén gyarló ember, nem volt ment a gyanakvástól és kicsinyes óvatosságtól, féltékenyen

óvta azt a tért, melyet a maga jogterületének gondolt.

A bankügy azonban nem tartozik sem a kimondottan közös, sem a közös egyetértéssel intézendő ügyek közé. Ausztria és Magyarország bankszerződést kötöttek egymással, mint ahogy az államok szoktak szerződni közös gazdasági érdekek tárgyában; a szerződést tíz évről tíz évre meghosszabbították. Most Magyarország, szuverén jogával élve azt mondja, hogy nem hajlandó a bankszerződésnek mostani formájában való megújítására, új szerződést csak a kartellbank alapján kíván kötni. Ha Ausztria ezt az ajánlatot el nem fogadja, ennek csak egyféle következménye lehet: az, hogy szerződés hiányában mind a két állam él jogával s fölállítja a külön, önálló bankot. De semmiesetre sem lehet az a következtetése, hogy most már Magyarország kénytelen legyen meghosszabbítani a közös bankszerződést, mert nem lehet Ausztriától tenni függővé azt, hogy Magyarország pénzügyeinek irányításában miképpen határozzon? És mégis az történik, hogy Ausztria de fakto ilyen jogot gyakorol s annak a magyar kormánynak, mely az ilyen illetéktelen beavatkozás dacára föntartja az álláspontját, mennie kell, mert rögtön elveszti az uralkodó bizalmát, mihelyt mást mer akarni, mint az ausztriai körök. A magyar nemzet állami önállósága nem kaphatna nagyobb pofont ennél.

Az ország most meglehetősen ké-

Kis történetek.

Irta: Pártos Szilárd.

A zárdá.

Ismét a régi-régi nóta: szerették egymást és készakarva elszakították őket egymástól. Al-dott legyen az édes anyák lába nyoma is, de szívbéli ügyekben néha oly rideg álláspontot képesek elfoglalni, hogy nem hatja meg őket a legforróbb könny-özön se. Denikve ilyenkor nincs más mód, mint kijelenti a szerelmes leány:

— Anyuskám, én zárdába megyek.

Az anya hajthatatlan és azt mondja: Jól van lányom!

A beteg szívű kis lány csakugyan bevonul a zárdába és magára ölti az apáca-ruhát.

S most ki boldogabb, mint a szerelmes fiu, a leány titkos jegyese? Senki, senki a világon.

Mert másodnapra a zárdába vonulás után már együtt utazik szerelmesével, ki egy an-ziksz-kártyán ezt írja az édes mamának:

— Utban vagyok Olaszország felé. Jó, hogy zárdába mentem. Sehonnán se tudják a férfiak a szerelmes kis lányokat jobban megszoktatni, mint épp a — zárdából. Küldj, kérlek azoknak a jó apácáknak odahazulról valami jó mindenfélét . . .

Mutamur.

Jól ismertem a költőt. Bardóc Istvánnak hitták. Szép szál ember volt és nagy tehetség. Még pályatársai is megcsodálták a zsenialitását. S a fiatal költőnek nagy jövőt jósoltak. Bardóccal a Tamásiék voltak közvetlen szomszédságban. Sokszor órákhosszat eljátszott a poéta a kis Tamási Agnessel, a bájos 9 éves gyereklánnyal. Ekkor írta Bardóc azokat a gyönyörű gyermekverseket, melyek az apró emberkék között nemsokára nagy népszerűsége tettek szert. Mondták is Bardócnak:

— Különbül irsz más gyermek-verseket ma-holnap Pósa bácsinál.

A kis Tamási Ágnes csitri leánynya nö-vekedett. Benne volt a fiatal lányok minden bájos pajkossága és szeszélye. S a költő olyan pompás leány-életképeket írt, hogy élvezet volt olvasni őket.

S az idő halad, szakadatlan halad az utján. Tamási Agneska lett a legszebb, leggyönyörűbb virágszála a városnak. Az az édes madonna-arc, az a ragyogó két szem, az a csöppnyi kis száj . . . Nem csuda, ha Bardóc István, a költő olyan epedő, forró szerelmes dalokba öntötte érzelmeit, hogy olvasásakor vér szökkent az ember arcába és önkéntelen azt susogta: Boldog fiatalság . . .

S hogy Tamás Ágnes a költő menyasszonya

lett valósággal odákat zengett a boldog vőle-gény arájához.

— Mutamur! Alig volt fél éve még Tamás Ágnes Bardóc felesége, a költő máris akadémiai díjat nyert — egy szatirával.

Olesó uzsonna.

Minden embernek, legalább is a legtöbbször vannak diákemlékei. Részint kellemesek, részint kellemetlenek. Humorosak és tragikusak egyaránt. Az előbbieket közül való ez a kis történet is, mit egy orvos barátom mesélt el a következőképen:

— Hát tudod kérlek, akkor Berlinben töltöttem egy néhány félévet az egyetemen. Sok volt a jó barát, természetesen vígan folyt az élet. Történetesen pedig elérkezett a születés-napja.

— Ezt megünnepeljük — kiabálták a pajtások, mikor e féltve őrzött és sok pénzért felemészteni képes titkot valahogy kikottyantottam.

— Helyes — mondok. — Holnap délután legyen szerencsém hozzátok.

Altalános helyeslés és éljenzés követte ki-jelentésemet.

Majd szép - lassan félrehívtam legjobb ba-rátomat.

— Te, édes barátom! Tudod, hogy nálam sohsem szakott a pénz úgy heverészni s most

születlenül áll az adott helyzettel szemben, bár ha nem volna nehéz mindazokat a tényezőket a sorompóba szólitani, amelyek a katonai kérdések rendezése körül kitört nemzeti küzdelemben megállották a helyüket. Az önálló bank tekintetében különböző fölfogások lehetnek ebben az országban, mint ahogy vannak is, mert a magyar közgazdasági élet szempontjából némelyek hasznosnak, mások pedig veszedelmesnek tartják a pénzügyek szeparálását. Akkor azonban, amidőn a különböző vélemények meg tudtak egyezni a kartellbank formájában s a bankönállóságnak még ez a primitív formája is hajótörést szenved a bécsi beavatkozáson, a nemzet osztatlan egészében érzi a sérelmet, mert látja, hogy a magyar állami akarat ismét csorbát szenvedett. Sőt ez a makacs bécsi ellenzés még arra is alkalmas, hogy az önálló bank híveit megszorítsa és tulnyomó többségre juttassa, mert abból, hogy a bécsiek ennyire ragaszkodnak a közös bankhoz, könnyű kitalálni, hogy ez a forma a két fél közül melyiknek érdekét szolgálja.

A kormány lemondás előtt.

A kartellbank meghiusulása. — A politikai krízis.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, április 22.

Ma végre az osztrák kormány hivatalosan is bejelentette, hogy a *kartellbank tervét nem fogadja el*. A bejelentés után, mely kezdete a magyar politikai helyzet krízisének, *Andrássy Gyula* gróf belügyminiszter és *Wekerle Sándor* miniszterelnök audiencián voltak a király előtt, este pedig a miniszterelnök elutazott a császárvárosból.

A bécsi események hatása alatt ma komoly aggodalmak támadtak a poli-

tikai helyzet megítélésében. A függetlenségi párt egy nagy része azt hangsúlyozta, hogy *veszedelem fenyegeti a parlamentarizmust és vele együtt az alkotmányt*. Ha az osztrák fővárosban tanácskozó minisztereknek nem sikerül a békés megoldásra valamimódot találni, a mutatkozó jelenségekből *hosszu válságot* jósol mindenki. Valószínűnek tartják, hogy a legközelebbi jövőben *új képviselő-álasztás is lesz*, ami azonban alig változtatná a helyzeten. Egy újabb *átmeneti kormányzásról* is beszélnek, de ez az alakulás nincs kedvére különösen a Holló-csoportnak, mely a függetlenségi pártot kívánja kormányon látni. Egyelőre bevárják *Kossuth* és *Apponyi* szombati kihallgatását. Hétfőn azután, a képviselőház első ülésén a *Wekerle-kormány alkalmasint bejelenti lemondását*. Hétfőn este a függetlenségi párt értekezletén *Kossuth* beszámol bécsi utjáról. E nagyjelentőségű értekezlet után alighanem rövid ideig tartó szünet lesz, a király végső elhatározásáig pedig a *Wekerle-kabinet* tovább viszi a kormányzás ügyeit.

A mai nevezetes nap politikai eseményeiről itt következik részletes tudósításunk:

Az osztrák kormány döntése.

(M. T. I.) A bécsi bankgassei magyar palotában a mai délelőtt folyamán több tanácskozás volt. *Wekerle Sándor* miniszterelnök reggel fél kilenc órakor *Papp Elek* és *Teleszky János* dr. miniszteri tanácsosokkal, a két szakelődővel tanácskozott; majd hosszabb megbeszélést folytatott *Vértessy Gézával*, a király személye körüli miniszterium titkárával. Délelőtt fél 10-kor *Wekerle Sándor*, miniszterelnök, *Andrássy Gyula* gróf belügyminiszter és *Zichy Aladár* gróf ültek össze tanácskozásra, a melybe később bevonták *Apponyi Albert* gróf vallás- és közoktatásügyi minisztert is, aki megelőzőleg *Kossuth* Ferenc kereskedelemügyi minisztert látogatta volt meg. Háromnegyed 10 órakor a magyar palotába érkezett *Bilinszky* lovag osztrák pénzügyminiszter és fölkereste *Kossuth* Ferencet, akivel rövid ideig tanácskozott. Néhány perccel tíz óra után érkezett meg *Bienert* báró osztrák miniszterelnök és rövi-

desen megkezdődtek a tárgyalások a két kormány képviselői között; e tárgyalásokon magyar részről *Wekerle* miniszterelnök, *Kossuth* Ferenc kereskedelemügyi miniszter, osztrák részről *Bienert* báró miniszterelnök, *Bilinszky* lovag pénzügyminiszter és *Wimmer* miniszteri tanácsos vettek részt.

A magyar és az osztrák kormány tanácskozása körülbelül huszonöt percig tartott. A konferencia után a magyar kormány a következő hivatalos jelentést tetteközzé:

Az osztrák kormány ma hivatalosan tudomására hozta a magyar kormány, hogy *elvi és technikai szempontokból nem fogadja el a kartellbankra vonatkozó előterjesztést*, hivatkozva arra, hogy a létrehozatala mellett egyetlen szavazatot sem szerezhetne a Reichsratban. A magyar kormány részéről *Kossuth* Ferenc a tudomány és a banktechnika köréből vett érvekkel bizonyította, hogy a kartellbank minden tekintetben megfelelő lehetett volna, ha ellene osztrák részről elutasító álláspontot nem foglalt volna el a kormány; ebbe a bizonyításba csak azért ment bele, nehogy az a látszat merüljön föl, mintha a magyar kormány minden tekintetben meg nem felelő javaslatot tett volna. A magyar kormány tudomásul vette az osztrák kormány elutasító válaszát. E határozat következtében most előállott az a már többször jelzett helyzet, hogy *Kossuth* Ferenc és gróf *Apponyi Albert* a király elé járulnak az önálló bank föllállítására vonatkozó javaslattal. A kihallgatás ideje még nincs megállapítva, de valószínű, hogy szombaton fog lefolyni.

Andrássy a király előtt.

Bécsből táviratozzák: *Andrássy Gyula* gróf kevéssel 12 óra előtt gyalogosan és egyedül ment a Burgba. Az audiencia pont déli 12 órakor kezdődött és egy óra hosszat tartott. Az audiencia után *Andrássy* az újságírók előtt kijelentette:

Nem mondhatok semmit. Az audiencia egy óráig tartott és informatív jellegű volt.

Mikor utazik el kegyelmes ur Bécsből? — kérdezték.

— Valószínűleg ma még nem.

Andrássy egyébként rendkívül nehéznek tartja a politikai helyzetet. Mint érdekes külső-

is, bár holnapra lakomát akarok rendezni a tisztelgetekre, alig van egy-két márká nálam. Légy oly jó, segítsd elő a tervemet és szerezd be te a pajtások számára a déli gyümölcsöt. De nagyon kérlek a diszkrécióra... tudod... Ezer örömet, lieber Bruder, nagyon szívesen.

Aztán egy másik pajtással beszéltem. Hentes volt az apja.

— Sokba kerül ám az ilyen vendéglés. Ha lennél oly jó egy kis sonkát és szalámit hozni az üzletetekből.

Szívesen megígérte. És így tovább. A harmadiktól kértem rumot, a negyedikétől cukrot, az ötödiktől kenyeret, vaját és tudná a jó Isten még mi mindent. De — ami a fő — figyelmeztettem őket a becsületbeli diszkrécióra. Egyik se mondjon el a másiknak semmit.

Másnap délután már három óra tájt kezdtek szállingózni az én kedves barátaim. Mind lopva, sompolyogva, titokzatosan, de boldogan, hogy segítségemre lehetnek és óvatosan, hogy a másik meg ne lásson semmit. S jött sorjába a déli gyümölcs, a tea, rum, cukor, sonka, szalámi, kenyér, vaj, bor, stb.

Fenséges aszfalt terítettem meg a jó barátoknak. Azoknak előállott szemük-szájuk.

Mikor mindenki elhelyezkedett s már javában folyt a lakmározás, pohárral a kezében általános érdeklődés közepette, komoly ünnepélyes hangon így köszöntöttem a kollegákra:

— Édes barátaim! Az Isten áldjon meg benneteket! Köszönöm, hogy — megvendégteltetek!

Takarékosság.

Az alkonyi félhomályban ült a fiatal poéta. Beletemette fejét tenyerébe és azokat a rég eltemetett érzelmeket akarta kiesalni a lelkéből, melyek egykor álomszerűnek, káprázatosnak, gyönyörű szépnek tántették fel előtte az egész világot. Ott zsongott a lelke mélyén valami fájdalom melódia. Érezte, hogy azt dalba kell öntenie. Dalba, tüzes szavu dalba, mely ezrekhez szóljon és ezer pár szemből csalja ki a ragyogó könnyet.

Felállt és a lámpa után nyult, hogy meggyujtsa.

— Mit akarsz? — rivallt rá az apja.

— Világosságot! Irni akarok!

— Na, persze, érdemes meggyujtani a lámpát, hogy néhány iv papírt itt összefirkálj nekem... Letedd azt a gyufát, mert...

Megtakarítottát tehát legalább 10 fillér ára petróleum és eldőlőlámpa maradt egy zsenge melódia.

Tíz fillér ára petróleummal több és egy gyönyörű poémával kevesebb.

Igy pártolják Magyarországon — az irodalmat. Tudniillik ez a história Magyarországon történt.

Iker-eset.

Ismertem két iker nővért. De nem vagyok képes kellő és találó hasonlatot kiböngészni, mennyire hasonlított ez a két leány egymáshoz. Az egyiket hívták Ellának, a másikat Margitnak. De a tulajdon édes anyjuk is többször összetévesztette őket.

Történt pedig, hogy Ella városba ment. Szép leány volt, eladó lány is, hát hamar akadt udvarló a horogra.

És az udvarló, — a mi fő — nyilatkozott is érzelmeiről.

— Édes Ella, én magát... magát... kimondhatatlanul...

De nem fejezhette be ezt a mindenképen nevezetes és fontos mondatot, mert megzavarták a szépen induló jelenetet.

Ellának azonnal haza kellett utaznia. És töviről-hegyire mindent elmondott Margitnak.

Aztán Margit ment a városba. Ismét jelentkezett az udvarló és abban a boldog hiszében, hogy Ella ül előtte, befejezte azt a nevezetes mondatot:

... szeretem!

És elvette feleségül — Margitot!

Babérlevél-kategóriák.

Felhívom a természettudósok figyelmét: az alant jelzett babérlevél kategóriákra.

Van babér, mit a tehetséges költő, író, szóval köznek élő ember kap tisztelőitől. Mondhatom, ez manapság már nagyon ritka. Mert nagy embereknek vannak ugyan tisztelői, kik rendszeren irigységgel spékelt babérokat nyújtanak fel a megtiszteltnek.

Van babér, mit a nagy embereknek meg kellene kapni, de — sohasem kapják meg. Oka: százféle. Eredménye: homályba maradás.

Van babér, mit sok ember nem képes megkapni. De mégis megakarja kapni. Hát egyszer-

ség felemlitendő, hogy Andrássy kihallgatása előtt *Fejérváry Géza báró jelent meg a királynál* az általános kihallgatások során.

Wekerle audienciája

Bécsből táviratozzák: Andrássy Gyula gróf után délután fél 3 órakor *Wekerle Sándor* miniszterelnök jelent meg a király előtt. A miniszterelnök nem nyilatkozott audienciájáról.

Wekerle ma délután haza utazott, de szombaton *Kossuth és Apponyi* kihallgatása napján visszatér Bécsbe. Délután a magyar miniszterek a Sacher-szálló éttermében *Bienerth báró* osztrák miniszterelnök vendégei voltak.

A bécsi izgatás

Nagyon jellemző a helyzet megítélésére az a leírás, amelyet egy Bécsben időző magyar vezetőpolitikus adott a következőkben:

A magyar kormányférfiak törekvését Bécsben *fagyos hidegség fogadta*. A magyar minisztereknek és főképen *Kossuth Ferencnek*, a függetlenségi párt vezérének a magyar politikai helyzet orvoslására irányuló fáradozása lépten-nyomon *súlyos akadályokba ütközött*, nemcsak az osztrák kormánynál (a bankkérdésben), hanem a közös kormány tagjainál is, sőt a régebben tapasztalt hajlandóságokat is meglepő hidegség váltotta föl. Azt halljuk, hogy ez a *feltűnő merevség fölhatol a legfelső régiókig, sőt állítólag egyenesen onnan származik*. A keresztény-szociálisták minden befolyásukat és minden hatalmas összeköttetésüket mozgósítják a magyar törekvések ellen. Lapjaikban szöszegéssel vádolják a magyar koalíciót, mert elmulasztotta megvalósítani a választási reformot, amely a paktum alapjául szolgált — azzal a rendeltetéssel, hogy a magyar oligarkia (igy!) uralmát letörje. A most oly hatalmas *Lueger-párt iszonyu agitációt folytat a magyar nemzet ellen* és arra biztatja az uralkodót, hogy keressen Magyarországon oly kormányt, amely megvalósítja radikális irányban a választási reformot és akkor aztán — azt hirdetik, béke lesz Magyarországon mindenféle nemzeti engedmény nélkül is. Ennek az izgatásnak hatását most megéreztek Bécsben a magyar kormány tagjai. A tett tapasztalatok és a politikai helyzet általános kiélesedése következtében *Kossuth Ferenc felkérte Bécsbe Andrássy Gyula gróf belügyminisztert*, hogy a nehézségek elhárításában segídjenek. Andrássy gróf feljött és miután az utolsó napok történetéről tájékozódott, ma kihallgatásra járult ő felsége elé. Ez az audien-

rően megrendeli — a kertésznél. Pénzbe kerül, de hirt szerez.

Végre: van babér, a mi a — savanyu husba kell.

Ebből van Magyarországon a legtöbb!

Rablás.

Sétáltunk az utcán. A barátom meg én. A barátom nagyon jó gyerek volt máskülönben, csak egy csuf, rossz tulajdonságáról nem tudott leszokni. „Meggzolta” a nőket. Érthetőbben beszélve: megrágalmazta őket. Minden alap nélkül megtámadta őket becsületükben.

Bájos hölgygel találkoztunk az utcán. Mindketten jól ismertük, vendégei voltunk már valahányszor. Talpig derék, tisztességes uri asszony volt.

— Na, — kezdte a barátom — ez is szép dáma. — És furcsa, rágalmazó kifejezést használt az asszonyra.

Nagy tömeg akasztott meg utunkban. Elfogtak egy suszterinast, mert egy ur zsebéből kilopta a pénztárcát.

— Látod barátom — mondtam én — ezt az inast elfogták, mert pénztárcát lopott. Te pedig, a ki akárki előtt képes vagy bármilyen tisztességes hölgytől rágalmazó beszéddel elrabolni a becsületet, a legfőbb, legfontosabb valamit, ami csak egy van és nem több, te, barátom, itt szabadon járkálsz és élvezed a világot. Pedig a te rablásod sokkal nagyobb jelentőséggel bír a suszterinasénál. A te rablásod sokkal gyalázatosabb, mint amelyet az az inas elkövetett. Azért hát azt mondom: szégyelheted magad!

cia beható tanácskozás után az itt időző magyar miniszterek együttes elhatározására történt.

Kossuth és Apponyi nyilatkozata.

Bécsből jelentik: Andrássy Gyula gróf belügyminisztert igen kellemetlenül érintette az a híresztelés, hogy ő mint designált miniszterelnök jött Bécsbe. Minisztertársaira is kellemetlenül hatott ez a bécsi sajtóban terjesztett hír. *Apponyi Albert* gróf erre vonatkozólag így nyilatkozott:

— Nevetséges azzal gyanusítani Andrássyt, hogy designált miniszterelnök gyanánt jött Bécsbe. Ez teljesen abszurd feltevés. *Ilyen nehéz napokban csak nem tárgyalunk arról, hogy ki legyen miniszterelnök?!*

Kossuth Ferenc így nyilatkozott:

— Ugy hiszem, hogy ez a híresztelés magának Andrássynak a legkellemetlenebb. Ilyen hírek csak zavarossá teszik a szituációt, ami, ugyilátszik, a céljuk is. *A helyzet egyébként nagyon komoly és nagyon kevés a remény arra, hogy meg fog javulni. Minden a függetlenségi párt magatartásától függ*, amelyet hétfőre hívtam össze értekezletre.

A megoldás keresése.

Bécsből jelentik: A bank-kompromisszumos törekvésekkel parallel haladnak azok az igyekezetek, melyeknek célja a bankkérdésben szenvedett vereséget katonai koncessziókkal is csillapítani. Különösen *Andrássy Gyula gróf* fáradozik ebben az irányban. Ma tárgyalt is *Schönaich* közös hadügyminiszterrel, akinél azonban hangulatváltozás konstataálható. A közös hadügyminiszter ugyanis, aki tudvalevőleg decemberben hajlandó volt bizonyos engedményekre, ma az osztrák parlament ismeretes határozatára utalva, *elutasító magatartást tanúsít*. Ezt azonban magyar körökben nem tekintik véglegesnek. Hiszik, hogyha egészséges többséget lehet teremteni, a bécsi döntő körök álláspontja kedvezőbbre fordulna.

„A Nap” ma esti száma, mint budapesti tudósítónk telefonálja, állítólag feltétlenül megbízható forrásból azt írja, hogy az uralkodó a magyar válságot a közel jövőben feltétlenül el akarja intézni. A király — írja — a legjobban úgy szeretné a megoldást, hogy ne 48-as, hanem 67-es uralom következék. Ezért legközelebb kihallgatáson jelennek meg *Lukács László és Khuen-Héderváry Károly* gróf is. Ha a 67-es kabinet alakításának mégis akadályai lennének, akkor *Wekerle* kap megbízatást még szeptemberig az ügyek vitelére.

A délutáni események.

Bécsből táviratozzák: A magyar kormánynak Bécsben időző tagjai délután *Kossuth Ferencnek* a magyar házban levő dolgozószobájában tanácskozásra gyűltek össze. E tanácskozáson résztvettek *Wekerle, Kossuth, Andrássy, Apponyi és Zichy Aladár* gróf. A tanácskozás egy óra hosszat tartott és a politikai helyzet jövőjére vonatkozott. *Wekerle* este visszautazott Budapestre, de szombaton ismét Bécsben lesz. *Kossuth és Apponyi* audienciái szombaton délután lesznek. Vasárnap délelőtt Budapesten az egész kabinet minisztertanácsra gyűl össze.

Kossuth Ferenc ma este a Theater an der Wienben végignézte a *Tatárjárás* előadását.

A függetlenségi párt tüntetése.

Fővárosi tudósítónk telefonálja: A függetlenségi pártkörben ma igen élénk élet volt. Számos képviselő és Ugront kivéve az összes alelnökök megjelentek. A képviselőket a kartellbank visszautasításának híre nem lepte meg. Nagy bizalommal vannak *Kossuth és Apponyi* munkálkodása iránt. Holnap estére várják *Justh Gyulát*, aki Meránból érkezik meg. Vele fog-

ják megbeszélni, hogyan fogadják szombaton este a visszatérő minisztereket. Valószínűleg testületileg vonulnak ki a pályaudvarra, de üdvözlő-beszédet ott alig fognak tartani. *Visontai Soma* azt az ideát is felvetette, hogy nem volna-e jó hétfőn a Házban a bankbizottság jelentésének tárgyalását forszírozni. *Holló Lajos* ellenezte ezt és azt mondta, hogy hétfőn csak a kormány lemondása folytán beálló helyzettel kell foglalkozni.

Egyezkedés a szultánnal

A törökországi események.

Távirati tudósttás.

Arad, április 23

Az ifju török csapatok körülkerítve tartják Konstantinápolyt. Vezetőik még folytatják a tárgyalásokat a szultánnal és annak kormányával, s lehetséges, hogyha a szultán teljesíti kívánságaikat, a trónváltozás még most nem történik meg. E kívánságok között van a zendülő katonák megbüntetése is.

Ma újabb vérengzések híre érkezik az albánlaktá vidékekről. A forrongás Macedóniára is kiterjed.

Tudósításunk a törökországi helyzetről itt következik:

Egyezkedés a szultánnal.

Szalonikiből táviratozzák: Az ifju-török tisztek a szultánnal való megegyezést illetőleg szkeptikusak. *Rustem*, a flotta parancsnoka, aki San-Stefanoba érkezett, közölte, hogy az egész flotta meghódolt.

Konstantinápolyból táviratozzák: Az új török bizottság a következő három dolgot követeli a kormánytól:

1. A szultán garantálja az alkotmány megtartását.
2. Megfognak vizsgálni, hogy a szultán mennyire bűnös a zendülésben.
3. Az összes bűnösöket kiszolgáltatják az új törököknek.

A szultán a zendülők részére viszont teljes amnesztiát kér.

Szalonikiből jelentik: A konstantinápolyi minisztertanács *Mahmud Sefkednek* az átadásra vonatkozó összes feltételeit elfogadta, csak a kamara elnökének választására vonatkozó feltételt nem, mert a parlament nem dolgozhat a katonai uralom nyoráása alatt. Sefked erre azt felelte:

— Az összes feltételek elfogadása huszon-négy óra alatt, vagy bevonulunk!

Párisból táviratozzák: A *Matin* konstantinápolyi tudósítója San-Stefanoban beszélt *Emver béggel*, aki ezeket mondta:

— *Abdul Hamid* nem fog tovább uralkodni. Megmaradása egyértelmű volna a haza halálával. *Abdul Hamid* iránti jóindulatból életét megkímélik, de egyebre nem számíthat.

Konstantinápoly bekerítése.

Konstantinápolyból táviratozzák: A főváros előtt álló hadsereg ez időszereint 31 gyalogos zászlóaljából és 15 lovas-századból áll és 72 ágyuval bír. A csapatok a fővárost nemcsak az európai, de az ázsiai oldalról is körülzárják. A csapatok csak néhány nap mulva fognak bevonulni, mert külön kaszárnyákat kell felállítani, hogy elejét vegyék az utcai összeütközéseknek. Az egész sajtó, amely eddig a reakció mellett foglalt állást, az előrenyomult hadseregnek hódol.

Konstantinápolyból táviratozzák: Hir szerint katonai törvényszéket fognak kinevezni, amely az árulókat rögtön ki fogja végezni. A Yildiz-helyőrséget egészen megfogják szüntetni. A szultán kijelentette, hogy a Yildiz-csapatok harcot sem kezdeni, sem elfogadni nem fognak.

Konstantinápolyból jelentik: A szalonikii vadász-zászlóalj és két más zászlóalj még mindig lázong, ellenben az Yildiz-csapatok készek magukat megadni.

Konstantinápolyból táviratozzák: A szultán tegnap éjjel a hajnali órákig tanácskozott Burhan Eddin herceggel. A szultán feleségei s a szolgálókat 23 kocsin Skutariba költözték. A dolgok állása ez idő szerint az, hogy a negyedik szalonikii vadász-zászlóalj még zendülésben van. A Yildiz-hadosztály, úgy látszik, kész magát megadni. Minthogy a kamara San-Stefanóban fog összegyűlni, az összes képviselők odautaznak.

Az albánok vérengzése.

Szalonikiból táviratozzák: 1500 felkelő albán betört Monasztirba és ott rémületes dolgokat művelt. Megostromolták a kaszárnyát, megölték egy ezredest, hat tisztet, s azután ők vették át a legénység vezetését. A váli elmenekült. A polgármestert meggyilkolták. Az új török bizottság 10,000 önkéntest, akiknek Konstantinápoly ellen kellett volna vonulni, Monasztirba küldött.

Mozgalom Macedóniában.

Konstantinápolyból táviratozzák: Az albán mozgalom elterjedt északi Macedóniába és O-Szerbiába. 3000 fölkelő albán dominálja Ibe-ke-t és az egész környéket. Balkán-Delenben elkergették a járásfőnököt és meggyilkolták az új török érzelmű helyőrség parancsnokot. Háromszáz keresztény asszony Úszkúbebe menekült. Az új-törökök két gyalogezredet küldtek oda.

Osztrák hajók elindulása.

Pólából táviratozzák: A Ferdinand Max páncélos cirkáló és a Satelli torpedó-üldöző most elindult Szaloniki felé.

SPORT.

Elnökválasztás a Tornaegyesületben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 22

Ma tartotta meg az Aradi Tornaegyesület elnökválasztó-közgyűlését, minthogy Urbán Iván elnök lemondását visszavonhatatlanul fenntartotta.

A lemondó elnöknek, Urbán Ivánnak ajánlatára a közgyűlés közfelkiáltással Sármezey Endrét, az Acsev. igazgató-főmérnökét választotta meg az egyesület új elnökévé.

Tudósításunk a következő:

Urbán Iván elnök üdvözölte a megjelent tagokat. Az iránta megnyilatkozó bizalmat nagyon köszöni, de elhatározását meg nem másíthatja és az elnöki megbízatást az egyesület kezébe teszi le. Egyszersmind utódjául Sármezey Endrét ajánlja. (Eljenzés.) Minthogy a jelenlévő tagok közül senki sincsen, aki az elnök személyére nézve más propositiót tenne, Sármezey Endrét megválasztott elnöknek jelenti ki. (Eljenzés.)

Jancsovics Károly köszönetet mond a lelépő elnöknek önzetlen munkásságáért és kijelenti, hogy a jelenlévők s az egyesület nagy többsége távol áll azoktól a kicsinyes támadásoktól, amelyek Urbán Iván személyét az utóbbi időkben érték.

Nem azonosítják magukat emez eljárással, s azt határozottan helytelenítik. Köszönetet mond az új elnöknek, hogy ebben a nehéz időben erre a súlyos szerepre vállalkozott. Igéri a közgyűlés nevében, hogy kitart az új elnök mellett.

Urbán Iván kijelenti, hogy egyáltalán nem a közelmúlt támadások az okai annak, hogy elnöki tisztjétől lemond. Ugymond, a közpályán szereplő embert mindig érhetik méltatlan támadások. Előrehaladott korom a lemondás oka. A vezetést friss erőnek kell átvenni. Nem szünek meg azonban az egyesületnek közkatona lenni. (Eljenzés.)

Sármezey Endre köszönetét nyilvánítja a megnyilvánult bizalomért. Programot nem ad, mert ő mindig a tettek embere volt. Annyit azonban előre is jelez, hogy igyekezni fog az egyesületet olyan irányba terelni, hogy egyedül a sportnak éljen. (Helyeslés.)

Ifj. Vass Gusztáv kérdést intéz az elnökhöz, hogy az általa és 56 társa által április 6-án beadott bizalmatlansági indítvánnyal mi történik s vajjon az a tisztikar, mely a többség bizalmát nem bírja, megmaradhat-e a helyén?

Sármezey elnök: Minthogy a közgyűlés egyedüli tárgya az elnökválasztás volt, a hozzá intézett kérdések tárgytalanok ez időszert. A választmány és a tisztikar tudni fogja kötelességét.

Urbán Iván kijelenti, hogy ő sem tartja időszertűnek e kérdések felvetését, mert a közgyűlés egyedüli tárgyaként a mai tárgysorozatban csak az elnökválasztás szerepelt. A választmány intézkedni fog annak idején a bizalmatlansági indítvány napirendre tűzéséről s akkorára ő is fentartja felszólalását.

Ezzel végződött a mai közgyűlés.

ORFEUMÜGYI BIZOTTSÁG

*

Rónai A. János ma néhány törzsvendégét felkérte, hogy alakuljanak bizottsággá, mert az ő véleményük szerint mindig arckép után akarja a nyári évad alatt működő orfeum művészi személyzetét összeválogatni és programját összeállítani.

*

Ma este tartotta első ülését az orfeumügyi bizottság a Központi kávéház egyik szeparéjában. Dícsérettel kell megemlíteni, hogy valamennyi tag jelen volt. Az elnökválasztás simán folyt le, mert az az elv győzött, hogy ezt a díszes állást csak olyan úrral lehet betölteni, aki az objektív igazság kimérésében már bir némi gyakorlattal. És szerencsére rendelkezésre állott. Hogy miért volt szükség ezt az elvet jó előre szem elé állítani, az kitűnt a napirend egyetlen pontjának, az albizottságok megalakításának tárgyalásánál.

Mikor ugyanis az elnök az orfeum feletti fontos kulturmissziójának rövid válasza után áttért arra, hogy első sorban is a teendőik gazdaságos elvégzése céljából albizottságok alakítandók és megpendítette, hogy a színügyi bizottságtól eltérőleg, nem a páholyban, hanem az öltözőkben fogja az erkölcs-rendészeti albizottság a tevékenységét kifejtetni, valamennyi tag heves gesztikuláció közepette jelezte, hogy ebben a bizottságban okvetlen helyet akar foglalni.

Az elnöki tekintély egész súlyának latba vetésével állott csak helyre a csend és ejtetett meg a jelölés.

Mielőtt azonban a választás eredményét kihirdette volna az elnök, szólásra jelentkezett az egyik bizottsági tag, aki mint praktikus ügyvéd, a mai tuzok helyett a holnapi verébre gondolva, a következőképp szólott:

— Jó, jó, nagyon szép, hogy Arad már annyira haladt, hogy az orfeum ügyet egy szakértő testület intézi, de azért az ősi szokástól még sem térhetünk el. Nem számolhatunk a korcsmáros nélkül. Nem a Rónait értem, hanem — a feleségeinket. Szerencsére, — az elnökön kívül — valamennyien nős emberek vagyunk s azért gondoskodnunk kell már jó előre, hogy működésünk háborítatlan legyen. Mielőtt bármit is határoznánk, tehát az albizottságok megalakítása előtt, valami módot kell kitalálnunk arra, hogy az orfeum idején tartamára, míg fontos missziókat teljesítjük, a családi gondoktól menten, teljesen az orfeum-ügynek élhessünk. Azért azt indítványozom:

küldjünk ki három tagu bizottságot, amely dolgozon ki egy programot az asszonyok elutaztatására

Ez az okos indítvány általános helyesléssel találkozott. Záros határidőn belül, a holnap ebéd utáni fohászig el kell készülnie a javaslatnak, mely néhány férjnek szabadságot, néhány feleségnek pedig örömet fog szerezni.

A primadonna kottái.

Felhő Rózsi mint vádlott.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 22

Felhő Rózsi, az aradi színház egykori primadonnája vádlottként jelent meg szerdán délután a szegedi járásbíró előtt. Egerváry János ügynök pörölte be és el akarta ítéltetni rágalmazás miatt.

Az ügy még 1906-ban kezdődött, akkor, amikor Egerváry János könyvügynök megjelent Felhő Rózsinál és könyveket adott el neki. Egerváry azt mondja, hogy 100 koronáért adta el, Felhő pedig, hogy 10 koronáért vette meg a könyveket. Szóval egy nullán, magyarul semamin kezdődött meg a nagy pör. Felhő Rózsi először is bepörölte Egerváry Jánost magának irathamisításért és csalásért. Azzal vádolta, hogy „Egerváry megcsalt engem”, becsapta, mert ő azt mondta neki, hogy csak tíz korona értékű nótákat küldjön, Egerváry pedig meghamisította az utalványlapot, a 10-hez odairt, odahamisított egy nullát és lett 100 korona. Felhő nem akarta kifizetni a száz koronát, azzal az indokolással, hogy a megkapott nóták és kuplák már a kisujjában vannak. Egerváry ekkor végrehajtatni akart a primadonnánál, sőt — ami nagyobb baj volt — letiltatta a fizetését. Felhő Rózsi kifizette a száz koronát, hanem bepörölte Egerváry Jánost és több oldalas levélben kérte, hogy csalásért tartóztassák le.

A szegedi törvényszék még a múlt esztendőben tárgyalta ezt az ügyet és Egerváry Jánost fölmentette. Egerváry ekkor vissza akart vágni: rágalmazásért pörölte be a primadonnát. Somlyódy István járásbíró szerdán délutánra idézte meg Felhő Rózsit. Pontosan megjelent az édesanyjával együtt. A fitos orrocskáját diszkrétan takarta el a kékes fátyol és amögül kezdte mindjárt avval, hogy ő nem lehet büns. Az édesanyja is ezt mondogatta, minduntalan beleszólt a tárgyalásba, hol németül, hol magyarul.

— Akar-e nagysád ebben az ügyben valani? — kérdezte a járásbíró a primadonna édesanyjától. — Azért kérem, mert nem muszáj, mert az anyja.

— Pardon! Mindent el akarok mondani. Ja. Az én leányom jószívű, szeretik is Szegeden. Szerették őt Aradon is. Az én leányom senkinek se vétett. Nem volt rosszhiszemű, nem volt. A kisujjában voltak azok a 100 koronás kották. Kérem fölmenteni a szegény leányomat.

Ugyanezt kérte Felhő Rózsi is. Ugyanezt kérte a védője is. Hanem Egerváry János az ellenkezőjét kérte. Elmondta, hogy nagy művészfőnök tartja Felhő Rózsit (ami igaz: igaz), hanem kéri, hogy rágalmazásért ítéljék el, mert az a nagy pör őt tönkre tette, elkellett hagynia állását, állás nélkül maradt hónapokig, pedig hat gyermeke kérte a mindennapi kenyeret.

Ötszáz korona utazási és kártérítési díjat is kért.

A járásbiróság úgy találta, hogy Felhő Rózi nem rosszhiszeműen rágalmazta meg Egerváry Jánost és fölmentette a primadonnát. Egerváry és a védője fölebbezték.

Titkok

özvegy Verhovayné végrend. lete körül.

A vizsgálóbíró nyomozása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 22.

A szomszédos Battonya községben élénk szóbeszéd tárgya most az a rágalmazási pör, amelynek egyik szereplője Petrovics Mihály battonyai főszolgabíró, akit Spilka Antal főispánná történt kinevezése után nemrég választottak meg. A rágalmazási pörpatvar a múlt évben elhunyt özvegy Verhovay Gyuláné végrendelete körül támadt.

Közöltük annak idején, hogy a végrendelet fölbontása nagy meglepetést keltett, mert a több mint százezer koronás hagyatékából az elhunyt urinó kizárta a rokonságot és vagyona nagyrészt idegenekre testálta. Az ispánja kapta a legtöbbet, de kaptak mások is egy-két ezer koronát — papíron. Ezeket ugyanis még nem adták ki a végrendeletben szereplőknek, mert még a hagyatéki tárgyalást nem tartották meg. Főként azonban Battonyán, hogy míg a többiek egy fillért se kaptak a hagyatékából, addig egy nagyragu battonyai állami tisztviselő megkapta a *pótvégrendeletben neki hagyományozott 500 koronát*. Akkor sokat beszéltek arról: hogyan jutott az illető özvegy Verhovayné végrendeletébe. Sokan voltak, akik azt állították, hogy a szóban lévő nagyragu állami tisztviselő ezt üzente az utolsó napjait élő agg urnőnek:

— Ha nekem huszezer koronát hagy a vagyonából, akkor a végrendelet rendelkezéseinek végrehajtását simán keresztülvitetem. Mert tölem nagyon sok függ ebben az ügyben.

Az özvegy megfontolta az üzenetet és a huszezer korona helyett 500 koronát *pótvégrendeletben* hagyott a hivatalnoknak.

Erről Battonyán sokat beszéltek s amikor a szóban lévő állami tisztviselőnek egy alkalommal nézeteltérése támadt Petrovics főszolgabíróval, az utóbbi dühösen így szólt:

— Tisztogasson a saját hivatalában, ott van mit tisztogatni.

A főbíró még mást is mondott az állami tisztviselőnek, aki nemsokára intézkedett, hogy helyezték el Battonyáról. Ez rövidesen meg is történt és ő most Szeged egyik nagy államhivatalában tölti be hivatását. Föltes hatóságának tudomására jutott a főszolgabíróval való afférje és utasította, hogy indítson pört Petrovics ellen rágalmazás miatt. Ez meg is történt. Most az ügy a szegedi vizsgálóbíró előtt van, aki a közeli napokban kiutazik Battonyára a főszolgabíró által bejelentett tanuk kihallgatása végett. Petrovics ugyanis be akarja bizonyítani vádjait s ezért egész esomó tanut fognak kihallgatni.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Meghívás.** Az aradi köz- és magán tisztviselők és alkalmazottak fogyasztási szövetsége f. hó 24-én szombaton délután öt és fél órakor a városháza nagytermében rendkívüli közgyűlést tart, melyre a szövetség összes tagjai tisztelettel meghívotnak. Tárgy: Beszámolás a három havi működésről. 2. Határozathozatal a további teendőkre nézve. Róka József elnök, Joó Béla titkár.

Az agyonlőtt urinó.

A nyomozás eredménye.

Távirati tudósítás.

Arad, április 22

A szabadkai gyilkosság ügyében a vizsgálat egyetlen újabb eredményt felmutatni nem tud. Tegnap este érkezett meg a fővárosba László kapitány Szabadkáról, aki magával hozta az egyetlen bűnjelet, a barna esikos utazó sapkát és a hozzávaló négy-öt szál férfihaját.

Jánosi Aladár még mindig ott tartózkodik a budapesti főkapitányság épületében. A vizsgálat érdekében tartják ott. Tegnap este nem is hallgatták ki őt újólag. A szabadkai kapitány este 1/10 órakor találkozott a főkapitányságon Tóth Lajos rendőrtanácsossal, a bűnügyi osztály vezetőjével, aki éjjel-nappal fáradozik a nyomozáson. A vizsgálatnak azonban ma estig nem sok pozitív eredménye van. Ugy látszik, a nyomozás nem helyes uton halad, mert a meggyanusított kitagadott leányra és a kedvese bűnösségére semmi újabb adatot nem sikerült fölkeresni.

Mai tudósításunk a következő:

Házkutatás Haverda Máriánál.

Ma délben a budapesti rendőrség házkutatást tartott a meggyilkolt Haverdáné kitagadott leányának a lakásán. A házkutatás a szabadkai vizsgálóbíró végzése alapján történt. Tóth rendőrtanácsos a nyomozásról ezt mondta:

— Az igazságszolgáltatás és a közbiztonság nagy apparátussal dolgozik a titokzatos eset megfajtésán. Ma, fájdalom, még csak tapogatózunk. Két valószínűség: a bérgyilkosság és a boszu esete áll fönn. A gyilkos azonban nem fogja elkerülni az igazságszolgáltatás megtorló kezét. László kapitány ezeket mondta:

— A szabadkai törvényszék vizsgálóbírójának egy végzése alapján lettem kiküldve. Elhoztam az egyetlen bűnjelet, a sapkát, amit Krecsányi tanácsos ur már át is vett. Szabadkán a gyilkos után erősen nyomozunk és több mint valószínű, hogy még a napokban elő is kerítjük. Azért jöttem főképpen, hogy Haverda Máriának Török-utca 8-as számú lakásán a házkutatásnál, amelyet a székesfővárosi államrendőrség eszközöl, én is jelen legyek.

A házkutatást Krecsányi detektívfnök vezetésével még délben megtartották. Hogy ott találtak-e gyanus adatokat, arról estig nem adott fölvilágosítást a rendőrség.

Még egy gyanus udvarló.

A budapesti rendőrség Haverda Mária körül még egy gyanus udvarlót fedezett föl. Ez Vojta Antal postai napidíjas, aki jó barátja Jánosinak s ezen a réven sokat tartózkodott a szép bácskai asszony lakásán. Haverda Mária lakásának házmesternője azt mondja, hogy sokszor látta Vojtát a szép Mária körül s ezért Jánosi meg is neheztelt kedvesére. Megállapították, hogy Vojta is járt Szabadkára Jánosival együtt. Nemrég, amikor hazajöttek Szabadkáról, ezt mondták a házmesternőnek:

— Májusra sok pénzünk lesz és akkor külföldre utazunk a szép asszonnyal.

A házmesternő azt is hallotta, hogy a két gavallér nemrégén afölött vitakozott: ólomból van-e a Browning-revolver golyója, vagy acélból?

A rendőrség kihallgatta Klein Pál Lipót, Király-utcai bankárt, aki éveken át ellátta a szép bácskai nőt pénzzel. Klein Haverda Mária előletről és anyagi viszonyairól adott fölvilágosítást. A budapesti rendőrség most úgy látszik teljesen tájékozatlanul áll a bűntényben, mert azok a nyomok, amelyek a vizsgálat megindult, eddig nem bizonyultak helyesnek.

A szabadkai nyomozás.

Mig a budapesti rendőrség Haverda Mária barátait faggatta, addig a szabadkai főkapitányság a szép asszonyt vallatta. De nem tudtak tőle olyan vallomást kivenni, amely gyanusabbá tette volna őt.

Petrik Ernő szabadkai rendőrkapitány Haverda Mária előtt kihallgatta a meggyilkolt urinó hugát, akinek legutóbb kelt végrendeletében vagyona felét hagyta. Ez Dengelné Anna egy újvidéki mérnök felesége.

— Nem sejtí ön, hogy ki lehet a tettes? — kérdezte tőle a rendőrkapitány.

— Nem. Azt hiszem nem boszu műve a gyilkosság, hanem vagyoni érdek. Itt bérgyilkosság történhetett.

Azután a legutóbb készült végrendeletről beszélt.

— Én jól tudtam, — mondta — hogy szegény nővérem megsemmisítette régi végrendeletét, amelyben Mária nevű lányáról nem gondoskodott s tudtam, hogy ujat készítettett amelyben a lányára hagyja vagyona felét. De ezt kivülem senki se tudhatta, mert én nem mondtam el még az uramnak se. Mindenki azt hitte, hogy Haverda Mária ki van tagadva a végrendeletből.

Azután kijelentette, hogy 2000 koronát adna a sajátjából annak, aki a gyilkost elfogná.

— És ön mit szól ehhez? — kérdezte a kapitány Haverda Máriától.

— Én is szívesen adok 1000 koronát a gyilkos elfogójának, mert magam is szeretném már, ha megvolna a tettes.

Kihallgatta a rendőrség Deák Olga 15 éves leányt is, aki szemtanuja volt a gyilkosságnak. Azt mondja, hogy a gyilkos amikor az állomás felé futott, a bicikli sapka helyett puha kalapot tett föl. A bicikli sapkát meg is találták a helyszínen. Ez az egyetlen nyom, amire támaszkodhatnak.

A meggyilkolt asszony végrendelete.

Mint Szabadkáról írják, tegnap délután négy órakor bontotta föl a végrendeletet Berke Viktor dr. kir. járásbíró és azt az ügyvéd előtt szabályszerűen kihirdette. A végrendelet szóról-szóra így hangzik:

Másolat.

Végrendelet.

Alulírott öz. Haverda Boldizsárné sz. Szoukop Mária, halálom esetére a vagyonomról következőleg rendelkezem:

1. Minden vagyonomat fele részben nővérem Dengel Alajosné sz. Szoukop Anna, másik fele részben leányom, Mariska örökölje.

2. Wiederkomm Juliska házvezetőnőmnek hagyományozok 2000 szóval kétezer koronát, de csak arra az esetre, ha halálomig mellettem lesz.

3. Rendelem, hogy siremlémemre az örökösöm 6000 szóval hatezer koronát fordítsanak.

4. A 2. és 3. pontban említett hagyományokat s minden egyéb netán hagyatéki terhet az örökösöm közösen és egyformán tartoznak viselni.

5. A jelen végintézkedésem nemcsak a most meglévő vagyonomra, hanem minden ezentul szerzendő, valamint a néhai férjem után örökölt vagyonra is kiterjed.

Ez az én végintézkedésem, mely utasításom szerint foglaltatott írásba s miután az akaratommal teljesen megegyezik, azt a tanuk előtt aláírtam.

Szabadkán, 1906. július 11.

Özv. Haverda Boldizsárné.

sz. Szoukop Mari s. k.

Alulírt együttesen jelen volt tanuk bizonyítjuk, hogy az általunk személyesen is-

mert özv. Haverda Boldizsárné sz. Szoukop Mária urhölgy előttünk kijelentette, hogy jelen okmány az ő végrendelete s miután azt Vécsei Samu dr. tanu fel is olvasta, azt a végrendelező előttünk aláírta.

Szabadkán, 1906. július 11.

Vécsei Samu s. k. Dr. Barta Antal s. k.
Dózsay István s. k. Pataky Ede s. k.
tanuk.

Fontos vallomás.

Késő éjjel jelentik Budapestről, hogy Jánosit két detektív a ma esti vonattal Szabadkára vitte, mert ott fogják folytatni a további nyomozást.

A budapesti rendőrség éjjel táviratot kapott a szabadkai főkapitánytól, hogy *Danneberg* ügynök, aki Haverda Máriával automobilon ment Szabadkára, ma este fontos vallomást tett olyan egyénről, *akire teljesen ráillik a gyilkos személyleírása*. Bővebb részleteket a rendőrség a vizsgálat érdekében nem adott ki.

Az öreg karhölgyek.

A színiügyi bizottságban azt követelték Szendreytől, hogy „frissitse föl” a női kart.

Pókhálós kulissza-oduban
Sóhajba pakkolt, méla bú van.
Őt tiszteletreméltó néni
Panasz-kesergőn kezd beszélni.

„Leszögezték azt durva tényül:
Hogy minden karhölgyecske vénül
S az összhangnak nem örül senki
Ha nem üde nők szája zengi.”

„O, faragatlan színiügy-hűsök!
Sz nem is vagyunk mi oly idősök.
Alig lehet harmincöt éve,
Hogy debüztem, mint Genové.”

„Az én pályám”, — a másik néz fel —
„Egy idős a kiegyezéssel.
Lovat kifogtak, ünnepeltek,
A szép tavaszok be eltelték.”

A harmadik szól: „Husz éves multam
S bár van pályámon némi multam,
Ifju vagyok, a kankánt járom
És fogam is van kettő-három.”

„Boszuja ez egy színiügyérnek”,
Szól egy: „tudom, mért forr a méreg!
A lakásomon nem fogadtam,
Annó ezernyolcszáz és hatvan.”

S szól a kar egy késő virágja:
„A sorsunknak van egy fonákja.
Mikor „fehérül,” megidősül,
Kedélyes apa lesz a hősül.
Geoteszkké lesz a szalon gyermek,
S buffó, ki lírikussá termett.
Mikor egy kissé savanyubb lett,
Hát komikáné lesz a szubrett.
És mű-mamák lesznek az Évik...
A karhölgy élhet hatvan évig,
És ötven esztendőn dunnálhat:
Belőle egyéb sohse válhat.
Ha hizik és ha hétszer ráncos
Marad kar-hölgy, marad kar-táncos.
S mi játszuk folyton, örökéig
A tizenhét esztendő s médit,
Meg öltözünk apród-legénynek...
S nem is érezzük magunk vénekk!”

R.

Milán király szerelmei.

Uj részletek egy volt miniszterelnök regényéből.

Néhány hónap telt el a Milán király ellen tervezett merényletek után, amelyekről Georgevics most megjelent könyvében irt s amelyből már közöltünk részleteket. Ez a rész azt az időt írja le, amikor az új orosz követ érkezik Belgrádba.

A szingiduni orosz követség helyiségei egy kibérelt urasági kastélyban voltak elhelyezve a város fő utvonalán. A kastély frontja előtt éjjel-nappal zsendár-őrség állott, épp úgy, mint a többi külföldi követség háza előtt.

A kastély átnyult egy elhagyott szűk kis utcára, ahonnan szintén kapu vezetett a kastélyba, de ez állandóan zárva volt.

„Sötét éjjel, az utcán egy lélek sem jár. A kis kapu előtt köpenybe burkolt férfi áll meg, kopog és a következő pereben megnyílik a kapu és a férfi belép.

— Ő excellenciája még ébren van? — kérdi a kapustól.

— A kegyelmes ur várja az őrnagy urat. Legyen kegyes követni, — szolt a szolgál és egy éjjeli méces halvány világítása mellett szűk folyosón vezette a látogatót, míg elértek a kastély előcsarnokába, mely nappali fényben uszott. Az emeleti szobában a nagykövet várta az éjjeli vendéget.

— Jó estét, Lekics őrnagy ur!

— Jó estét, kegyelmes uram!

— Köszönöm, hogy a késő éjjeli órában fölkeresett. Nem látta senki?

— Nem látott emberi lélek, kivéve a kegyelmes ur szolgáját.

— Benne föltétlenül megbizom. Az egész személyzetemet bazuáról hoztam. Foglaljon helyet, őrnagy ur.

Lekics ledobta köpenyét; elegáns, fekete civil-ruhát viselt.

— Az idő sürget, őrnagy ur — mondta a követ, cigarettás-dobozt tolvaj vendége elé — és ha ezt a szegény országot meg akarjuk megmenteni, nincs vesztegetni való időnk. Ennek a népnek legveszélyesebb ellensége maga a király; ez az élvhajhászó, semmi ember. Ebben a dologban akartam önnel beszélni.

— Kegyelmes uram, én elviseltem volna a király részéről ért méltatlan bánásmódot is, nem szoltam volna senkinek, de ha ez az ember hazámat teszi tönkre... ha hazámat teszi tönkre, nem köt hozzá többé a hűségeskü!

— Természetesen. Én nem vagyok alattvalója ennek az országnak, csupán képviselem mint követ a nemzet legjobb jóakaróját, az én császáromat. De magam megdöbbenek, ha látnom kell, hogy mint válik árulójáya nemzetének saját királya! Mielőtt eljöttem volna, a külügyminiszter ur ő kegyelmessége kezembe adta az önök királya legvakmerőbb árulásának a bizonyítékát. Őrnagy ur ismeri bizonyára a király aláírást?

— Igen, jól ismerem.

— Nos, olvassa el egy rendkívül fontos államokmány fényképmásolatát.

Az őrnagy kezébe vette az okmány másolatát és elolvasta. Ez nem volt más, mint egy titkos szerződés, amit a király a szomszédos nagyhatalommal, egy dualizált monarchiával kötött. E szerint a monarchia kötelezi magát szomszédját mindenkiel szemben fegyverrel megvédelmezni, míg a király Moravia (Szerbia értendő.) nevében lemond a provizorikusan okkupált vitás tartományok iránti igényéről.

— Nos, mit szolt ehhez, őrnagy ur? Van joga a királynak lemondani nemzete ősi országról?

— Nincs. Ez árulás, a jövő elárulása!

— És megérdemli-e az a dinasztia, mely így eladja magát, hogy tovább uralkodjék?

— Nem, ezerszer nem!

— Nos tehát, mi itt a teendő?

Lekics halkán, vontatottan, minden szót meggondolva felelt:

— Az egész dinasztia — trónörökösztül — én készen vagyok...

— Nem értett meg, őrnagy ur! Ezerszer is nem! Nem erre gondoltam. A királyt megölni nem szabad. Még kevésbé egy ártatlan gyermeket! Az én császárom nem piszkítja be a kezét. A királynak le kell mondania. Érti ön? Le kell mondatni, hogy nemzete ne sirjon, de kacagjon. Tudna-e ön segíteni?

— Kegyelmes uram, nem volna-e gyilkos hatása a komikum, ha a királyt akkor kegyeszeritenők lemondásra, mikor szeretőjével ölelkezik?

— Ez kitűnő dolog volna!

— Ezt meg lehet csinálni. De, kegyelmes uram, nem veszedelmes ellenfél ő, ha életben marad?

— Sőt. Ha új királya lesz ennek az országnak és nem úgy táncol, ahogy mi füttyölünk, mindig elő lehet fenyegető példának rángatni a lemondott királyt. És értesse meg: a király léha ember. Pénzre mindig szüksége van és szüksége lesz. Mi adunk neki néhány milliót és nem zárkózunk el apróbb kölcsönöktől. Pár év alatt járszalagon tudjuk vezetni ezt a könnyelmű embert.

— Már értem.

— Még mindig nem. Midőn elődöm könnyelműen Jevremovics asszonyra bízta e nemzet sorsát, már a határon állott a trónkövetelő herceg. (Karagyorgye Péter. A ford.) Most is készenlétbe helyeztük, a szomszédban várja a kedvező időt, hogy a határra siessen. Mi nem dolgozunk Jevremovics asszonynyal.

— Kegyelmes uram, ez a nő nemcsak elárulta ügyünket, de azóta szeretője is a királynak.

— Ez csak jó ránk nézve. Értesültem, hogy a király, ki a legszenvedélyesebb szeretője földön, feleségül szeretné venni ezt a nőt. Nagyon kedvező fordulat volna a mi ügyünkre nézve. De, mondja, kedves őrnagy ur, hogyan tudná ön végrehajtani a tervét?

— Kegyelmes uram, jelenleg én vagyok az altiszti iskola parancsnoka. Minden héten kétszer küldök őrséget a palotába. Én megbizom embereimben. Egy éjjel néhány emberrel belépünk a király hálótermébe, ahol kedvesével turbékol és a lemondási nyilatkozatot nyomban aláírja.

— A dolog így eléggé simán menne. Az a fő, föltéve, hogy a dolog sikerül, hogy a királyt és trónörököszt erős fedezet alatt rögtön a mi hajónkra szállítsuk. A többi az én dologom. De ha balul üt ki? Gondolni kell erre is.

— Bizony, kegyelmes uram!

— Nos, ha balul üt ki, fegyvert ne használjanak és engedjék magukat elfogatni.

— De kegyelmes uram, hiszen főbelőnek bennünket, mint árulókat!

A követ fölállott:

— Császárom nevében becsületszavamat adom önnek, hogy senkinek hajszála sem fog meggörbülni! Ön és társai pedig belépnek majd a mi hadseregünkbe!

— Kegyelmes uram, rendelkezék velem!

— Szerenese föl, vitéz barátom!

E pillanatban az ajtóban megjelent az inas, kezében teás-tálcával.

— Nem parancsol őrnagy ur?

— Nem, kegyelmes uram, késő van.

— Viszontlátásra!

A nagykövet kiitta teáját, egy rövidke levelet irt, lepecsételte és leküldte a nagy folyamon álló vosztoki hadihajó parancsnokához. Azután ő is lefeküdt.

A szolgál eloltotta a lámpásokat, szobájában aztán papírt vett elő és néhány sort vett arra franciául. Majd kiment a főkapu és ügyesen az egyik zsendár zsebébe lopta a cédulát.

Amint a zsendárokat fölváltották — az a zsendár, kinek zsebében a francia levél volt, gyors léptekkel a rendőrfőkapitány lakása felé tartott.

... Az áruló is árulókkal volt körülveve.

TANÜGY.

(—) Lejáró pályázat. Vasárnap, április 25-ikén jár le a Kölcsey-egyesület Trefort pályázata azon aradmegyei tanítók számára, akik osztatlan 6 osztályu népiskolában, vagy ennek felső 3 osztályában kiváló eredménnyel működnek. Három 100—100 koronás pályadíj van kitűzve.

Gyilkos kísérlet egy zárdafőnök özvegye ellen.

A cseléd merénylete.

Távirati tudósítás.

Arad, ápr. 22.

Véres büntényről érkezett ma éjjel távirati tudósítás Versecről. Egy elvetemült cseléd gyilkos merényletet követett el a gazdaasszonya ellen, aki a tavaly elhunyt Radics Milán dr. verseei zárdafőnök özvegye.

A zárdafőnök elhunytja után özvegye, a hetven éves matróna teljesen visszavonult életet élt. Minthogy férje után kevés pénz maradt és a nyugdíja se volt sok, a lakás egyik szobáját ki szokta adni előkelőbb, magános embereknek. Most Götz Henrik könyvelő birta bérbe az özvegy hálószobájával melletti lévő szobát. Götz ma reggel arra ébredt, hogy a zárdafőnök özvegyének szobájában jajgatást hallott. Átment és megdöbbenve konstataálta, hogy a matróna vérében fetreng az ágy előtt a földön. A cselédje, a temesvári illetőségű 45 éves Szemayer Katalin egyik kezével befogta özvegy Radicsné száját, másik kezében pedig nagy konyhakést forgatott, amelylyel folyton szurkálta az öreg asszonyt.

A könyvelő megmarkolta a cselédet és a konyhába lökte, amelynek ajtaját rázárta s a rendőrségre küldött. Mire a mentők és a rendőrök megérkeztek, a merénylő cseléd öngyilkos kísérletet követett el. Fölvagta a saját hasát s fölmetszette az ereit. Beszállították a közkórházba, ahol a következő vallomást tette:

— Beismerem, hogy megakartam ölni az asszonyomat. De ezt nem magamtól tettem volna. A szomszédságban lakó cseléd azt mondta, hogy a gazdaasszonyomnak sok pénze van, öljem meg és majd együtt kimegyünk Amerikába. Én nem tudom, hogy mit tettem. Azt hiszem örült voltam.

A rendőrség vizsgálatot indított, mert a leánynak minden bizonynyal büntársai vannak s a büntényre régen készülnek. Az özvegy urinó tizennégy sebből vérzik. Azt hiszik, hogy mindkettőjük megmenthető az életnek.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A gyújtogató szerelmes. Nagyon szerelmes volt a sógorasszonyába Magyar Juon vidrai lakos. Tűzzel, hévvel udvarolt neki, de eredménytelenül. A szerelmes ember egy este megleste, amikor fivére eltávozik hazulról és kopogtatott sógornője ajtaján. Az asszony nem bocsájtotta be, mert félt tőle, hogy becsutelen merényletet követ el ellene. Magyar Juon e miatt nagyon megharagudott és boszúból felgyújtotta a fivére házáat. Büntettségért ma vont a felelősségre az aradi esküdtbiróság. A tárgyaláson Köller János táblai bíró elnökölt, a közvédat Pogonyi Nándor kir. ügyész képviselte, a vádlott védelmét Marsieu Jusztin dr. ügyvéd látta el. Vádlott tagadta a büncselekmény elkövetését és azt állította, hogy a gyújtogatás idejében nem is járt azon a környéken. Két szemtanu azonban azt igazolta, hogy ő volt a gyújtogató. Minthogy a védelem a bizonyítás kiegészítését indítványozta és a bíróság helyt adott az indítványnak, a tárgyalást elnapolták.

§ Párbaj az elhagyott menyasszonyért. Szabadkáról írják: Gombos Dezső dr. földbirtokos nővérét bajsai Vojnich Andor földbirtokos még hónapokkal ezelőtt feleségül kérte s már az eljegyzés is küszöbön volt, mikor Vojnich Andor szülői táviratoztak a menyasszony családjának,

hogy az eljegyzésbe nem egyeznek bele és maga Vojnich is mélyen elhallgatott. Amikor ez már nyilvánvalóvá lett, akkor a leány bátyja, Gombos Dezső dr. párviadalra hívta ki Vojnichot, aki könnyen megsebesült. A szabadkai kir. törvényszék ma vont a felelősségre őket párviadal vétségeért s Gombost 8 napi, Vojnichot 5 napi államfogházra ítélte.

Vetkőztetés az aradi bíróság előtt

Egy kis hölgy futása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 22.

A bíróság rideg tárgyaló termeiben, egyes alkalmakkor a legpajzánabb dolgok fordulnak elő. Csak néhány héttel ezelőtt irtunk arról a pörről, ahol egy aradi uriaszonyt egy fürdőkád ára fejében perelt be a bádogosa. Az urnő kifogásolta a kádat, azt mondván, hogy az kicsi. A bíróság szakértői szemlét rendelt el, önagysága elhelyezkedett a bíróság és a szakértők előtt a kádba és kitünt, hogy igaza van. A kád bősége nem felelt meg az ő termértékének. A bádogos pervesztetett. Egy másik pör az aradi büntetőtörvényszék előtt alapos alkalmat szolgáltatott a bíróságnak, hogy a hazárdjáték tantételeivel megismerkedjék. Három uriember volt a vádlott. A vád: tiltott hazárdjáték, ugynevezett zwick. A vádlottak azzal védekeztek, hogy a zwick nem hazárdjáték, ahhoz bizonyos taktika, logika szükséges és nem tisztán a szerencse szeszélyétől függ. Szóval tudni kell kártyázni. Hogy ezt bebizonyítsák, nyomban leültek a bíróság előtt és zwickelni kezdtek. Amikor eljátszották a pártikat és a bíróság még mindig kételyben volt, hogy szerencsejáték-e a zwick, vagy nem, jött a csattanó. Felállott helyéről a vádlottak védője és kártyaszakértőként: Szomaházy Istvánt, Nagy Endrét és Szomere Miklóst jelentette be. Indítványozta, hogy a bíróság hallgassa meg az ő véleményeiket és mint feltétlenül döntőt fogadja el.

Még ezeknél is furcsább eset történt ma Kálmán Ferenc aradi járásbíró előtt. Egy budapesti szabó beperelte Iványi Gyula volt aradi magánhivatalnokot, aki a nála megrendelt két öltözet ruhát — azzal a kifogással, hogy használhatatlanul rosszak, — nem akarta elfogadni. A szabó pör útján akarta Iványit a ruha átvételére kényszeríteni, de ez szakértők meghallgatását kérte. Három aradi szabó volt a szakértő. Mindegyik előtt, tekintettel arra, hogy a szakértői szemle foganatosítása miatt az alperest tetőtől talpig kétszer is le kellett vetkőztetni, a bíróság intézkedett, hogy a termet ürítsék ki és csak a szükséges egyének maradjanak benn. Ez meg is történt. A szerencsétlen alperes vetkőzött, öltözött és fordítva: — öltözött és vetkőzött. Majdnem egész délelőtt tartott a szemle, mert az aradi szabók ugyancsak megkritizálták pesti kollegájuk művét. A folyosó megtelt a tárgyalásra idézett peres felekkel. Mivel sokan nem tudták, hogy belül ilyen diszkrét természetű per folyik, egyszerűen benyitottak a bírósághoz és — különösen a hölgyek egy ah! kiáltással kapták vissza az ajtóból a fejüket. Egy varrónő azonban, aki szintén ilyen véletlenül nyitott be a terembe, ugyancsak megjárta. A próbánál, éppen amikor belépett, egy nem a per tárgyához tartozó ruhadarab olyan indiszkrétül viselkedett, hogy a kis hölgy sikoltva szaladt vissza a folyosóra.

— Mi az, mi történt kisasszony? — kérdezték tőle résztvétellel.

— Semmi, semmi, hebegte a kisasszony, — csak nagyon meleg van odabenn.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Péntek: T a t á r j á r á s, operett. Zilahy-Singhoffer Vilma vendégfelléptével. (B bérlet).
Szombat: V ö r ö s t a l á r, színmű. Hegyesi Mari vendégfelléptével. (C bérlet).
Vasárnap: Dulután: Félhelyekkel: G ü l B a b a, operett. Este: Rendes helyekkel: L o v o o d i á r v a, dráma. Hegyesi Mari vendégfelléptével. (A bérlet).
Hétfő: Ö r d ő g, vígjáték. Zilany Gyula vendégfelléptével.

* Dollárkirálynő. Ma este ismét ünnepies hangulat uralkodott a színházban, amelynek nézőterét zsufolásig megtöltötte a közönség. Nagy gyönyörűséggel hallgatták az aradi színház régi kedvencének, Zilahy Gyulánának pompás hangját és gyönyörködtek rutinos játékában. Sz. Rontay Boriska ma is teljes elemében volt és pajkos mókáival megkacagtatta a publikumot. Kun Irén, Faludy, Kulcsár és Ladiszlav szintén sok tapsot kaptak.

* Hegyessy Mari vendégjátékai. Szombaton kezdi meg vendégjátékait K. Hegyessy Mari, a budapesti Nemzeti Színház művésznője. Első este a Verestálár híres fő női szerepét játsza, vasárnapon pedig a Lovoodi árva című szerepét.

* Az aradi Mikszáth-jubileum. A Kölesey-egyesület választmánya április 24-ikén szombaton délután 5 órakor a városháza tanácstermében ülést tart. Az új választmánynak ez lesz az első ülése. Tárgyai: 1. Az elnök megnyitója. 2. A titkár jelentései. 3. Mikszáth 40 évi működésének megünneplése. 4. Az Országos Közművelődési Tanács felhívása. 5. A Trefort-díj bírálóinak kijelölése. 6. Indítványok.

* A Nyugat. Irodalmi folyóirataink e legjelentékenyebbjeinek, az Ignotus, Fenyő Miksa és Osvát Ernő szerkesztésében megjelenő Nyugatnak most érkezett 8-ik számában a következő nagybecsű szépirodalmi és kritikai közleményeket találjuk: Peterdi István, Juhász Gyula, Füst Milán, Ady Endre, Reichard Piroška és Ignotus: Versek; Lengyel Géza: Sároskék (novella). Ignotus: Új művészet. Szilasi Vilmos: Péterffy Jenőről II. Karinth Frigyes: Génusz (novella). Laczkó Géza: A kollegium Don Quijotéja. A „Figyelő” kritikai rovatartalma: Levél a Nyugat szerkesztőségéhez (Karinthy Frigyes); Én is Shaw Caesarjáról (Babits Mihály); Pierre Loti: Philae halála (Nagy Zoltán); Hock János az Urániában (Laczkó Géza); Kun József: Kék hegyek (Babits Mihály); Az „Ideal” (Karinthy Frigyes). A Nyugat előfizetési ára egy évre 20 korona, egy szám ára egy korona. A kiadóhivatal címe VII. Akácfa-utca 5. Május 1-től V. Dorottya-utca 14.

* Feltékeny testvér. Az élet legdurvább helyzeteit teremtheti a testvéri feltékenység, mely ha elhatalmasodik, tragikus csapással jár együtt. Az Uránia színház műsorán egy ilyen lélektani alapon megírt dráma szerepel. A testvér menyasszonyát szereti a fivér, a leány szíve azonban jegyese felé hajlik. A feltékeny testvér agyában ekkor pokoli gondolat fogamzik meg. Egy vadászat alkalmával a meredeken aláereszkedik testvére és a gonoszságában elvakult ember elakarja vágni a védelmül szolgáló kötelet. Rémtettétől csak akkor áll el, mikor a végzetes pillanatban érkezett leány megígéri, hogy az ő hitvese lesz. A szegény leány azonban képtelen elhagyni vőlegényét, inkább a halált választja, és ezt megírja a szerelmében elvakult embernek. Ez lesujtva siet a leány megmentésére, akit aztán jobb meggyőződésére fivéréhez vezet, aki boldogan öleli meg már hűtlennek hitt menyasszonyát. Gyönyörű vidéken játszódik le a dráma, ami magában véve is érdekessé teszi a pompás képet.

* A Gyilkos bemutatója. Vass István dr. színművének, a Gyilkosnak, premiérje kedden lesz. A darab iránt általános érdeklődés nyilvánul meg.

HIREK.

Kártya-banditák.

*

Füledt levegőjü éjjeli kávéházakban tanyáznak az aradi kártyabanditák. Ragados márványasztalok mellett éhesen várják az áldozatot, aki talán csak egy pezsgős éjszaka után az utolsó pohár konyakra tér be oda, ahol még muzsikaszót hall és dohányfüstöt lát. Es az áldozatra nem is kell sokáig várniok. Szinte minden napra ölükbe hull a zsákmány, akit az éjszakai füstös, akaratot zsibbasztó, részegítő levegőben nem nehéz megrabolni sem a zsebében levő pénztől, sem írásos ígéreteitől.

Ezt minden ember tudja Aradon, aki egy hónapban csak négy éjszakát tölt is a népszerű éjjeli kávéházakban. Mindenki tudja és mégsem törődik vele senki. Legfeljebb akkor hallatszik egy-két megbotránkozó hang, amikor egy ríktó esetet napvilágra halásznak a füsttengerből és a rendőrség is kénytelen vele foglalkozni. Kénytelen, mert jószántából — ugylátszik — az sem foglalkoznék vele. Csöndesen türi, hogy gyanutlan vagy elkábult emberek, tapasztalatlanok vagy könnyűvérűek, néhány perenyi, vagy órányi megfélemezésükért ezreket hagyjanak a kártyabanditák kezében, sokszor egész vagyoniukat és egész jövőjüket vesztve el a párás ablakok mögött. Tétlenül nézi ezt már évek óta az aradi rendőrség és még azt is alig veszi tudomásul, ha egy-egy hamis-kártyás banda ezt az iparszerű fosztogatást a legkiáltóbb módon végzi. Vannak hamis kártyások Aradon, akiknek nevét és személyleírását nemcsak Magyarországon, de Európa minden nagyvárosában úgy ismeri a rendőr- és detektív-kar, mint a leghirhedtebb anarkistákat. De azért ezek nyugodtan élnek nálunk és minden óvatosság nélkül kalózkodják át a kávéházak éjszakáit. A rendőrség nem kutat utánuk, még csak nem is zavarja őket.

A budapesti rendőrség már állandóan szemmel tartja és fenyegeti a főváros kártyabanditáit. Ott már tudatára ébredtek ennek a sötétségben terpeszkedő veszedelmnek és energikus, következetes üldözéssel igyekeznek elfojtani azt. Nálunk talán még sok szomorú riport lát nyomdafestéket addig, míg a mi rendőrségünk is belát a kávéházak ablakai mögé.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 23-án az időjárás: száraz, később enyhébb.

— **Popovics Sándor bemutatkozása.** Bécsből jelentik: Az osztrák-magyar bank mai főtanácsi ülésén mutatkozott be az új bankkormányzó, Popovics Sándor volt pénzügyminiszeri államtitkár, aki hosszú beszédben üdvözölte a főtanács tagjait. Kifejtette nézeteit a bankközösség mellett, amelynek ő mindig híve volt. Azt mondta, oda kell törekedni, hogy a kész fizetések mielőbb felvétessenek. A főtanács nevében Schlumberger főtanácsos üdvözölte Popovicsot.

— **Kinevezés.** Az Aradmegyei Takarékpénztár igazgató-választmánya ma délelőtt ülést tartott, melyen a választmány elfogadta az igazgatóság azon javaslatát, hogy Fodor Gyula titkárt helyettes igazgatóvá nevezzék ki. Fodor Gyula régi és kiváló hivatalnok a pénzügyintézetnek. A helyettes-igazgató aránylag fiatalon került ebbe a szép pozícióba. Az igazgatóság érdemeket jutalmazott a kinevezéssel, mert

Fodor Gyula Ring Géza vezérigazgató mellett nagy szaktudással és lelkiismeretességgel tölti be hivatását.

— **Az aradi román zsinat tiltakozása.** Az aradi román zsinat mai napja az igazolásokkal kezdődött. Ezek az egész délelőttöt elfoglalták, a nélkül, hogy érdekesebb mozzanat merült volna föl azok során. Délután zárt ülés volt, amelyen a kormány „illetéktelen” beavatkozása ellen való tiltakozással foglalkoztak. A zárt ülés hosszan tartott, s annak lefolyása hírszerint igen szenvedelmes volt. Végül nyílt ülésben hozták meg a határozatot, amely szerint a zsinat tiltakozik a kormánynak a román egyház autonómiájába való olytén beavatkozása ellen, mint a minót a karánsebesi egyházmegye több zsinati helyének betöltése körül tanúsított. A zsinat fölhívja a nagyváradi, nagyszébeni és karánsebesi szentszékeket, hogy e tiltakozáshoz csatlakozzanak. A tanácskozások során foglalkoztak az egyházi iskolák bezárásának tervével s végül azt határoztak, hogy az iskolákat továbbra is fentartják.

— **A Lloyd helyiség átalakítása.** Megirtuk, hogy Fürst János, a Városi kávéház bérlője a tanácshoz intézett beadványában az általa bérelt klub helyiségek modernizálását kérte a tulajdonos vástól. A tanács ma a következőkről értesítette a kérvényezőt: Fürst Jánosnak, mint a Városi kávéház bérlőjének azon kérelmét, hogy a kávéházzal kapcsolatos Lloyd helyiség a modern követelményeknek megfelelően átalakíttassék, a feljárás és udvar pedig célszerűen kiképeztesse, a bérleti összegnek biztosítása érdekében hajlandók leszünk teljesíteni, illetve ily irányú előterjesztéssel a törvényhatósági bizottság elé járulni, ha a kívánt átalakítások 35—40000 koronánál több befektetést nem igényelnek s a kávéház jelenlegi bérlője kötelezőleg kijelenti, hogy ezen tőkéhez készpénzben 10.000 koronával hozzájárul sezen összeget a felszólítástól számítandó 60 nap alatt a városi pénztárba befizeti. Felhívjuk ennélfogva Fürst János bérlőt, hogy az átalakítási terveket a Lloyd társulat vezetőségével egyetértően készíttesse el s további eljárás végett ide mutassa be. Arad szab. kir. város tanácsától. 1909. évi április hó 21-én. Varjassy, polgármester.

— **Petróleummal leöntött hal.** Ma délután Rónai A. János, a Központi szálloda tulajdonosa egy 100 kilós sulyu csomagot kapott, melyben balatoni fogas volt. A csomag felbontása kellemetlen meglepetéssel járt, amennyiben a hal le volt öntve petróleummal. Rónai értesítette erről az állomásfőnököt, aki megindította a vizsgálatot és kiderítette, hogy a csomagba az aradi állomáson töltötték be a petróleumot. Azon a helyen ugyanis, ahol a csomag hevert, petróleum töcsákat találtak. Az állomásfőnök értesítette erről az aradi rendőrséget is, amely két detektivet küldött ki a tettes kinyomozására. Eddig a vizsgálat csak annyit állapított meg, hogy ma délután Lutvák Izsák aradi halkereskedő és szolgája, — akik künn jártak az állomáson — valószínűleg abban a hiszemben, hogy a halcsomag az ő címükre jött, felemelték a csomagot és fekvőhelyétől mintegy 20 lépésnyire vitték, azután letették. Persze ez a körülmény mit sem bizonyít sem Lutvák sem szolgája ellen s így a rendőrség tovább folytatja a nyomozást.

— **Tartalekosok hazaszállítása.** Bécsből jelentik: A Fremdenblatt értesülése szerint ma kezdik a tartalékos csapatok hazaszállítását Boszniából és Hercegovinából. A legközelebbi napokban ennél fogva az első szállítmányok hazájukba fognak érkezni.

— **Márkus Emma aradi balesete.** Márkus Emma asszony, a Nemzeti Színház kiváló művésznője, a minap egy délelőtti próba alkalmával megbotlott, minek következtében bal lába bokában megrándult. A művésznő a rándulás következtében nagy fájdalmat érzett, ámde mitsem törődve annak esetleges következményeivel, elfogadta az aradi színház néhány vendégszereplésre szóló meghívását és ott fel is lépett. Aradon azután hasonló baleset érte a művésznőt, a ki erre vendégtájkainak befejezte után hazautazott és orvosi rendeletre most a lakásán gyógykezelte magát. Ma délután egy újságíró fölkereste a művésznőt lakásán.

— Bizony — mondta a művésznő — a tulságos köteletségérzet és az a nemtörődomség, — ha jómagamról van szó — kis híjja, hogy komoly bajba nem döntött. Amikor először megrándult a lábam, mit sem törődtem vele, hanem ha fájt, legfőlebb botra támaszkodva jártam. Így aztán enyhült a fájdalmam és elfogadtam az aradiak meghívását. Amde Győrbe — fájdalom — már nem mehettem vendégszerepelni, olyan fájdalmakat éreztem. A mint látja, most itt fekszem és borogatom a lábamat minden negyedórában gulardi vízzel, a mit ha pontosan be nem tartok, nagy beteggé tehetem magamat.

— Talán nem lesz oly veszedelmes mégsem.

— De igen — felelte a művésznő. — Kérdezze csak meg az én kedves jó doktoromat, Irsai professzort, a ki a világon mindenhez ért; ő mondotta, hogy nagy baj lehetett volna az egyszerű rándulásból, mert egy erecske is megpattant a bokámban és az így létrejött véraláfutás még komplikációkra vezethet, ha idejében szót nem fogadok neki. Azonkívül aspirint is rendelt Irsai, megtiltotta, hogy sokat mozgolódjam és csak azt engedte meg, hogy szerepet tanuljak. Ime forgatom is, még pedig szeretettel a Szélpál Margit dr. szerepét. Javában folynak belőle a próbák a színháznál s én, sajnos, nem lehetek jelen. De ha szorgalmasan rakogatom a borogatókat, akkor holnap a Tűzhelyben talán felléphetek, mert ebben a szerepemben nem kell sokat rugdalóznom.

— Egyébként ép most küldtem el az uramnal az orvosi bizonyítványt is az én kedves direktoromnak, a ki, képzelem, hogy megharagszik, ha meglátja. De bizonyára megbékül, ha megtudja, hogy csak a próbákról kell, hogy felmentsen.

— Nagyon sajnálom, — mondta bucsuzásakor a művésznő — hogy a győri közönség előtt nem játszhatom, de ugy-e, mégis csak nagyobb bűn lett volna, ha betegőbb teszem magam, semmint hogy ottani fellépésemet későbbre halasztom.

— **A déli vasut államosítása?** Bécsből jelentik: A „Neue Freie Presse” jelentik: A Déli Vasut beadványt intézett a pénzügyminisztériumhoz, amelyben anyagi helyzetére utalva, kéri, hogy az állam vállaljon garanciát új beruházási kölcsönért és indíttassanak tárgyalások a Déli Vasut államosítása ügyében.

— **Gyáralapítási mozgalom.** Weszelyi Tibor dr. fővárosi ügyvéd ma arról értesítette Aradváros tanácsát, hogy évi tizezer vagon műtrágya termelésére berendezett gyáralapítás céljából indított meg Frank Róbert dr. berlini lakossal és P.-Hegyi Risto bécsi céggel egyetemben akciót és hogy több okból a gyár helyül Aradot találták a legalkalmasabbnak. A társaságnak O-Rudnán vannak kénköväs bányái és ezeket akarják kitermelni, műtrágyává feldolgozni. Aziránt intéz az ügyvéd kérdést a tanácshoz, vajjon abban az esetben, ha az alapítási tervezetet kibocsátják és a városnak megküldenék, hajlandó-e a tanács a közgyűlésnél a gyáralapítási kedvezményeket kieszközölni. Ez alatt a kérelmező husz hold ingyen telket, a tiszta és szennyvizek levezetésére alkalmas csatorna építését, 15 évi községi adómentességet és 45 ezer korona téglaváltságot ért. A tanács addig, míg az alapítási tervezet nem lesz kezei között, nem foglalkozik a kérdéssel.

— Szanin elkobzás Aradon. Az erkölcs és a vallás nevében még mindig öröklik a Szanin fölött a királyi ügyészség. Az első kobzási hadjáratnak nem volt meg a kellő sikere és ezért úgy a budapesti, mint a vidéki ügyészségek újabb razzitát rendeltek el Azzibasev regénye ellen. Tegnap Budapesten kobozták el az üzletekből a Szanin magyar és német fordításait, ma pedig az aradi ügyészség küldött detektiveket az itteni könyvkereskedésekbe, hogy kobozzák el az összes Szanin-példányokat. A detektivek mindössze az ifj. Klein-cégnél találtak egy német fordítást s így csak azt kobozhatták el.

— Halálozások. Vertán Lukács földbirtokos, Csanádmegye törvényhatósági bizottsági tagja Mezőbányhegyesen e hó 21-én 58 éves korában meghalt. Kiterjedt előkelő rokonság gyászolja. E hó 23-án temetik.

Brunhuber Józsefné tegnap 47 éves korában Aradon meghalt. Pénteken délután 4 órakor temetik a Lázár Vilmos-utcai gyászházból.

Janiga András ma hajnalban 43 éves korában Aradon meghalt. Pénteken délután fél négykor temetik az Andrássy-tér 8. sz. gyászházból.

— A kenyérkereső nők és a feminizmus. Ily címen tart előadást május hó 2-án délután 4 órakor a városháza nagytermében Glücklich Vilma, a Feministák Egyesületének elnöke. Glücklich Vilmát kiváló szónoki képessége és kiváló képzettsége híressé tették az egész országban. Jegyek kaphatók az előadásra 2 kor., 1 kor. és 60 filléért ifj. Klein Mór, Kerpel Izsó, Bloch H. és Weisz Leó papirkereskedéseiben és a Nőtisztviselők Egyesületében.

— Szakértői szemle. Az aradi közúti vasut egyik kocsija a múlt hó folyamán elgázolta Rácz Márton postafőtisztet, aki sérülései következtében meghalt. Az özvegy kártérítési pört indított és perbeli képviselője útján előzetes szakértői szemlét kért elrendelni. Felperes szakértője Szathmáry Károly üzemigazgató, alperesé Eder Róbert, a Kassa-oderbergi vasut főmérnöke volt, míg a bíróság Sztankovits Miklós máv. üzletvezetőt nevezte ki szakértőül. A bizottság a szerencsétlenség helyszínén fogantositotta a szemlét és szakértői véleményét 30 napon belül fogja a bírósághoz betérjeszteni.

— Halálos baleset. Temesvárról írják: Halálos végű szerencsétlenség történt tegnap este a nagyszentmiklósi pályaház előtt. A katasztrófális baleset áldozata egy nagyszentmiklósi ur-asszony, Heim Ferencné, született Mály Ilka, Heim Ferenc, a Nákó uradalmi jószágigazgató-ság főtitkárjának felesége. A szerencsétlen sorsú ur-asszony tegnap este érkezett meg Szegedről, ahol bevásárlásokat végzett. Amint a pályaház előtt a rá várakozó kocsira szállott, a lovak hirtelen megbokrosodtak és Heim Ferencné oly szerencsétlenül esett ki a kocsiból, hogy szörnyet halt. Halála híre mindenütt őszinte, mély részvétet keltett. A tragikus végű asszonyt férjén kívül négy gyermeke gyászolja.

— Felolvasás a városházán. Folyó hó 25-én azaz vasárnap d. e. fél 11 órakor Janku Kornél dr. ügyvéd a városháza dísztermében az alkoholelles küzdelem hazai törvényhozásunkban címen nyilvános előadást tart. Vendégeket szívesen lát az alkoholelles „Kitarítás” páholy.

— A Központi Kávéház-ban ma Hamza Gyuszi nagyváradi cigányprimás hangversenyez.

— Tulzsfuott raktár miatt minden a raktáron levő összes ékszereimet, arany és ezüst, valamint acél különlegességi férfi és női óráimat, láncok, gyűrűk, karperecek, valamint óriási valódi ezüst áru raktáromat u. m. tálcák, kosarak és sok száz más darabok, nemkülönben — elsőrangú nehéz tízi ezüstölt „Chinai ezüst” áruimat beszerzési áron árusítom. A n. é. közönség szíves látogatásáért esd Weinberger Ferenc Arad, Andrássy-tér 20. 1445

— Francia likőrök megbízhatóbb készítésére, — házilag — 1 üveg likőr aroma Vojtek és Weisznál. 171

TARKASÁGOK.

(Az örök titok.) A szerelmi levelezésről beszélgettek a kávéház színesz-asztalánál. Mindegyik művész dicsekedett néhány száz szerelmes levéllel és egymásután mondták el e téren elért rekordjaikat. Mikor Delli Lajosra került a sor, ő ezeket mesélte:

— Azok között a levelek között, melyeket részint ismerős, részint ismeretlen hódolóimtól kaptam, legérdekesebb és legemlékezetesebb — egy üres képeslap. A képeslapot Pécsen kaptam, ahol hosszú hónapokig titokban imádtam egy gyönyörű fiatal leányt. Mivel személyesen nem ismertem, e hónapokig tartó titkos imádás után képeslapokat kezdtem neki küldeni, de minden írás nélkül. Egyszer csak én is kaptam egy képeslapot, melyen szép leányirással csak a címem volt; a másik oldal üres volt és csak hosszú kutatás után vettem észre az egyik sarokban valami írást. Próbáltam kibetűzni, de nem tudtam. Megmutattam egy pár ismerősömnek, de azok is csak annyit tudtak, hogy az gyorsírással van írva. Időközben megtudtam azt is, hogy a levelezőlapot — amint sejtettem, — az imádott nő írta.

Elmentem egy, stenográfiát értő barátomhoz, hogy olvassa el, mi van a képeslapra írva. Nem tudta megmondani. Elmentem egy pécsi gyorsírótanárhoz, de az sem tudta. Végre is — mit nem tesz a szerelem! — vettem egy gyorsírási könyvet és kezdtem stenográfiát tanulni. Hetekig tanultam éjjel-nappal a gyorsírást és még som birtam elolvasni az üzenetet. Végre is — újból irtam a leánynak, sőt meg is ismerkedtem vele, de ő maga sem akarta megmondani, hogy mit irt nekem. Később leveleztem is vele, irtunk egymásnak sokáig, de azt sohasem akarta megmondani, hogy mi volt az első üzenete. Azóta férjhez ment, én is megnősültem, de még ma sem tudom, mi van azon a levelezőlapon...

(A párbajsegéd bajusza.) A párbajok krónikájában is ritkán fordul elő olyan eset, amilyen most Ungváron történt. A párbaj kezdete két pofon volt s ennek a nyaklevesnek nem a pofozkodó gentleman, hanem az egyik párbajsegéd adta meg az árát. A kegyetlen párbajozók egyike ugyanis egészen addig ment a vérengzésben, hogy lesütötte az egyik párbajsegéd bajuszát és szemöldökét. A nevezetes párbajról az „Ung” című lap következőket írja:

„Párbaj volt e hó 15-én Ungváron két fiatal ember között. A párbajra okul két poff szolgált. A legérdekesebb a dologban, hogy az egyik pisztolylövés az egyik párbajsegédnek bajuszát és szemöldökét perzselte meg. A felek — sértetlenek maradtak.”

IDEGENEK ARADON.

— Április 22. —

Fehér Kereszt szálloda. Preisz Jenő utazó Heidenheim. — Blódy Mór utazó Budapest. — Veszely Miksa utazó Budapest. — Deutsch Rezső utazó Budapest. — Thein Béla utazó Budapest. — Dillenty Dezső geologus Budapest. — Propper Imre ügynök Budapest. — Santter Henrik kereskedő Triest. — Rádai Dezső utazó Budapest. — Kiss Béla gyógyszerész M.-Kovács háza. — Kemény Béla hivatalnok Budapest. — Láng Bertalan utazó Szatmár. — Halitzky Árpád igazgató Fejstritz. — Kerekes Samu kereskedő Budapest. — Pollák Herman utazó Szabadka. — Jakabffy István titkár Bécs. — Kohn Ármán utazó Tótkomlós. — Wollák Jenő utazó Budapest. — Waldmann Mór utazó Wilhelmsburg. — Friedmann Sándor utazó Budapest.

Központi szálloda. Róth Jenő utazó Budapest. — Frick Sándor utazó Budapest. — Halász Ferenc utazó Budapest. — Wolf Sándor utazó Bu-

dapest. — Pollák Sándor dr. ügyvéd Kolozsvár. — Haroska Ferenc utazó Budapest. — Vértés Mór utazó Zombolya. — Vuk Ferenc fakereskedő Budapest. — Gromson Alfréd utazó Budapest. — Tez Károly kereskedő Budapest. — Zoltán Marcel utazó Budapest.

Vass szálloda. Fodor Géza utazó Budapest. — Moldoványi János jegyző Topánfalva. — Iván Gyula utazó Ujvidék. — Korányi Zsigmond utazó Budapest. — Koch Ignác utazó Budapest. — Löwinger Lajos utazó Budapest. — Oszterreicher Mór utazó Budapest. — Schmidt Elek mérnök Kisjenő. — Ujj János főmérnök Kisjenő. — Salamon Dezső utazó Budapest. — Craivan Péter tanító Nagykomlós. — Danszik Zsigmond utazó Szeged. — Strausz Zsigmond utazó Budapest.

Pannónia szálloda. Barkor Herman utazó Pécs. — Seringer Béla kereskedő Alesill. — Kormos Mihályné jegyző neje Kiskulica. — Kovács Antalné vendéglősné Nagyvárád. — Givulcszku Prokop esoperes Mária-Radna. — Zirkelbach Vilmos utazó Budapest. — Glass Miklós gazdász és neje Németség. — Papp János dr. ügyvéd Brád. — Deutsch Arthur utazó Budapest. — Handlé Alajos utazó Bécs. — Schwáb József utazó Bécs. — Zsurth Antal kereskedő Brád. — Hanzéros Géza gyógyszerész Halmagy. — Kohn Mihály utazó Budapest.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, április 22.

Vételkedv. kínálat mérsékelte. Elkelt 12 ezer méter-mázsa 5 fillérel magasabb arakon.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Deli zárlat	2 órai zárlat
Buza áprilisra ...	14.10—14.11	14.00—14.01
Tengeri májusra ...	7.50—7.51	7.47—7.49
Rozsa áprilisra ...	10.65—10.66	10.65—10.66
Buza májusra ...	14.95—14.96	13.82—13.83
Zab áprilisra ...	8.77—8.78	8.75—8.76
Buza 1909 októberre ...	11.80—11.81	11.79—11.80
Rozs októberre ...	9.27—9.28	9.26—9.27

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény ...	633.50
Magyar hitelrészvény ...	737.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Április 22. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 400—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 144—145 fillérig; fiatal közép páronként 240—280 kilogrammig terjedő súlyban 145—146 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 145—146 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.

Sertéslelészám: Április hó 19. napján volt készlet 23,078 darab, április 20. napján felhajtott — darab, április 20. napján elszállított 10, darab, április 21. napjára maradt készletben 23,007 darab. A hízott sertés üzlet irányzata: változatlanok.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1909. évi április hó 23-án:

B) bérlet. B) bérlet.

Zilahyné Singhoffner Vilma felleptével:

Tatárjárás.

Operette 3 felvonásban. Irtá: Bakonyi Károly. Zenéjét: Gábor Andor verseire szerelte Kálmán Imre.

SZEMÉLYEK:

Lohonyay	Varnay Jenő.	Wallerstein	Leővey Leo.
Tresska	H. Harma h.	Gerő intéző	Delly Lajos.
Riza báróné	Zilahyné S.	Bence	Kulcsár L.
imrédi	Marton i R.	Elemériné	Zalay Margit.
Lőrentey	Hunyady J.	Idike	Kun Irén.
Elekcs	Kertész D.	Szekfi Bandi	Nagyiván I.
Poroszlay	Ajtai odón.	Turi	Ladislav J.
Mogyoróssy	Sz. Rontay	Suták huszár	Belinszky.

Készletbe este 7 óráig beér.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor: 1909. április hó 23-án, péntek:

1. Hipnotizmus. Bohózat. — 2. Megtört szív. Dráma. —
3. Vissza! Vissza! Bohózat. — 4. Stokholm. Észak Velen-
céje. Természet után. — 5. Az anyós ajándéka. Kacag-
tató. — 6. Köipar. Természet után. — 7. Samu cigá-
rettái. Bohózat. — 8. Föltékény testvérek. Dráma.

9. Az iskolatársak.

Vígjáték. Írta: Leon Xauroff. Előadják az Odeon és a Rejane színház tagjai.

Előadások délután 6, este fél 8 és 9 órakor.

Az előadásra bárikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33 gyatokezes zenekara játszik. — Cukrászda.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

NYILTTER.*

Limbeck János és fia

első magy. kir. szab. ércokoporsó-gyára és temetőrendező intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93

Özvegy Vertán Lukácsné született Kövér
Mária, saját, ugy gyermekei: Margit, Magda,
Mariska, Nellike, Ilonka és Lajoska, nem-
különb az alólítottak nevében fájdalom-
telt szívvel jelenti hön szeretett jó férjének

VERTÁN LUKÁCS,

földbirtokosnak, Csanádvármegye törvényhatósági bizottsági tagjának,

folyó hó 21-én, életének 58, boldog házasságának 26-ik évében, súlyos szenvedés után történt elhunytát.

A megboldogult drága halott hült teteme folyó hó 23-án, d. u. 3 órakor fog bánhegyesi pusztájáról, a róm. kath. szertartás szerint, a magyarbánhegyesi községi temetőben örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szent-mise áldozat folyó hó 24-én, d. e. 10 órakor mutatattik be az egek Urának a magyarbánhegyesi róm. kath. templomban.

Nyugodjék békében a megdicsőült!

Magyarbánhegyesen, 1909. évi április hó 21-én.

Mülek Lajos dr., özv. Dr. Vertán Oszkárné, Kövér Iván, Kövér Antal, mint sógorok, sógornő. Dr. Mülek Lajosné született Vertán Ilona, Vertán Adorján, mint testvérek. 1870

Szivarka hüvelyek nagy választékban.

Limbeck János és fia
első magy. kir. szab. ércokoporsó-gyára és temetőrendező intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Brunhuber József, a maga, ugy gyermekei: Lenke, ennek férje Hepke Artur és Mariska, ugyszintén az alólítottak nevében is mélységes bánattal telt szívvel tudatja a felejthetetlen, páratlan jó feleség, édes anya, anyós, testvér, nagynéne, sógornő és rokon

Brunhuber Józsefné

szül. toszanovici Tluck Eugéniának,
1909. évi április hó 21-én délelőtt negyed 12 órakor, életének 47-ik és boldog házasságuk 30-ik évében, a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát.

A boldogult földi maradványai április hó 23-án délután 4 órakor fognak Lázár Vilmos-utca 4-ik számú házában a rémai katolikus szertartás szerint beszenteltetni és a felső temetőben lévő családi sírkertben örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szentmise a boldogult lelki üdvéért április hó 26-án délelőtt 8 órakor fog a főt. minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatattani.

Legyen a hant könnyű drága porai felett!

Arad, 1909. április hó 21-én. 1668

Toszanovici Tluck Lajos ó. reje, nagybátyja és nagynéne. Faber Anta né szül. Tluck Malin és férje, testvére és sógora. Zsarkó József é szül. Faber Irma és férje. Kremmer Alajos, unokahuga és öccse. Öz. Scherfenecker Antalné szül. Brunhuber Mardolca, özv. Brunhuber Kálmáné szül. Meistrovich Anna, özv. Brunhuber Gyuláné szül. Majoros Teréz, Fria Ferenc és ezek gyermekei, sógornői, sógora, unokahugai és öccsei.

Limbeck János és fia

Első magy. kir. szab. ércokoporsó-gyára és temetőrendező intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93

Alólítottak fájdalomtól megtört szívvel tudatják, a forrón szeretett és felejthetetlen jó férj, illetve édesapa, fiu, testvér, sógor és rokon.

JANIGA ANDRÁSNAK,

f. é. április hó 22-én, hajnali 3 órakor, életének 43-ik és boldog házasságuk 16-ik évében, hosszas szenvedés és a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után történt jobblétre szenderültét.

A boldogult földi maradványai április hó 23-án, d. u. 1/4 órakor fognak Andrassy-tér 8. számú házában a róm. kath. szertartás szerint beszenteltetni és a felső temetőben örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szent-mise a megboldogult lelki üdvéért április hó 27-én, d. e. 8 órakor fog a főt. minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatattani.

Áldás emlékére!

Arad, 1909. április hó 22-én.

Özv. Janiga Andrásné szül. Kantler Borbála, özvegye, Janiga Ferenc, Janiga Irén, Janiga Ilonka, gyermekei. Özv. Ferenczi Antalné, édesanyja. Ferenczi Kálmán öccse. Özv. Kantler Károlyné szül. Szatler Ágnes. Kremmer János és neje szül. Kantler Anna, Zöldi István és neje szül. Kantler Katalin, Kovács László, János és neje, sógor és sógornő. Kantler Laci, Zöldi Ernő, Zöldi Józsi, Zöldi Pistike, unokaöccsei. 1669

Naponta többször frissen pörkölt kávé

fűszer és illatszer KÁROS SZAGÁTÓL mentesen

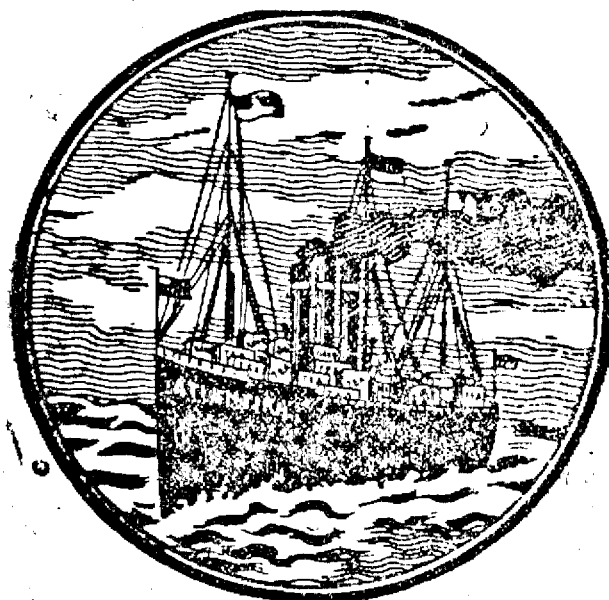
Csakis az

Atlantika

kávé és tea behozatalnál

Kapható.

Villanyüzemű kávépörkölőnk működésben látható a kirakatban.

Arad, Andrassy-tér 20. Fischer Eliz-palota.

Városi és megyei telefon 609.

MEGLEPŐ, SZINTE CSODÁLATOS GYÖGYEREDMÉNYEK

DAPTAMASI LITHIUM-GYÖGYVÍZ

gyomor-, vese-, hólyag- és bélbántalmaknál, valamint asthma, bronchiale, kűszvény és hűgysavas diathesis eseteiben.

5941 KAPHATÓ: Nagy Farkas és Fejér Gyula cégeknél Aradon.

Megérkeztek a legjobb és legszebb **Jégszekrények** melyek kevés jéggel **kitűnően hűtenek.**

Szabó Albert és Fensége József főherceg udvari szállítója, üveg, porcellán, lámpa és konyhaberendezési cikkek raktára Arad. — Telefon szám 280. 3913

TÜKÖRFÉNYES PARKETTET

= nyerünk =

Vojtek és Weisz

parket viasza
használatától.

1 doboz 90 fillér.

201

Előzetes jelentés!

Ugy az aradi, mint a megyei közönség szives tudomására hozom, hogy **Arad, Andrassy-tér 20 szám alatt** (Központi szálloda mellett) **május hó 1-étől** egy modern

nap és esernyő gyári raktári üzletet nyitok.

Kérem az igen tisztelt nagyközönséget, hogy sziveskedjen ebbeli szükségletének beszerzését fenti időre fentartani. — Üzletemben a legdivatosabb újdonságok gyári áron lesznek kaphatók, úgy javítások- és áthuzásokat is készséggel elfogadok. 1668

Kitünő tisztelettel

MERKLER SOMA.

147—1908. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a Velin dűlőbeli 624. sz. 4 hold ^{288/1109} négyszögöl szántóföld és gyepet folyó évi április hó 26-án d. e. 10 órakor nyilvános árverésen 3 évre bérbeadja Morár Mária eddigi bérelő kárára és veszélyére 31 korona 25 fillér évenkénti és holdankénti bérösszeg mellett.

Bánatpénzü leteendő a kikiáltási ár 5% a készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban a városi pénztárban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt

nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a 104. számú szab. kir. város gazdasági széke 1909. évi április hó 13-án tartott üléséből.

Arad szab. kir. város gazdasági széke 1909. évi április hó 13-án tartott üléséből.

Gazdasági szék.

10772—909. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszteriumnak rend lete nyomán ezenel közhírré tesszük, hogy a m. kir. honvéd főreáliskolában és a honvéd-Ludovica-Academiában az 1909—1910. tanév kezdetén több részint teljesen díjmentes, részint féldíjmentes államköltséges, illetőleg alapítványos és fizetéses hely fog betölteni.

A részletes pályázati feltételek a városi katonai ügyosztályban betekintheők.

Arad szab. kir. város tanácsának, 1909. évi április hó 3-án tartott üléséből.

A városi tanács.

Nagymennyiségű
pléh-pánt
és
maculatura
jutányos áron
eladó.

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul a Hajós-féle Anagallin használata által, nem piszkít, nem ragadós,

kezelése igen egyszerű. Ara egy üvegnek utasítással együtt **70 fillér.**

Fagyás

elen kitünő, a maga nemében páratlan jó hatásu szer a „FRIGIN”. Ara egy üvegnek **70 fillér.** Fagyviszketegséget és fagydagánatokat biztosan megszüntet.

Ideális

legjobb, legtartósabb gummi ovszer a „NITER”, a világ legjobb preservativa. — 6 darab egy eredeti dobozban **2 korona.**

Dr. Székely Károly

aradi fogorvos
„Odur”
szájviz és

fogpora egyedüli raktára. Egy üveg szájviz ára 2 korona, 1 doboz fogpor 1 korona.

Hajvesztő

„Depilator”. E csodahatásu szerrel minden oly helyről, ahol a hajnövés alkalmatlan, mint az arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. — Ara utasítással együtt **1 korona.**

191

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában ARAD,
Andrassy-tér 22. sz.
a megyeházzal szemben. —

Árverési hirdetmény.

Alulírott csődtömeggondnok az állandó csődválasztmány határozata folytán ezenel közhírré teszem, hogy vb. Róth Lipót kaprucái közadós csődtömegéhez tartozó és a csődleltár 37—508. tételei alatt 5761 kor. 01 f. becsértékben és 6570 Kor. 19 fill. beszerzési árban felvett fűszer, rövid- és kézműárúk ajánlati árverésen eladatnak.

Felhívom a venni szándékozókat, hogy a fenti becsértéknek megfelelő 10 százaléknyi bánatpénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlataikat 1909. április 27. napjának déli 12 órájáig nálam adják be.

Az ingók az én közbenjöttöm mellett Kapruczán megtekintheők, de a jelentkező egy nappal előbb tartozik nekem ebbeli szándékát bejelenteni, hogy a helyszínére való utazás idejét megállapítsam.

Vevő köteles a vételárat és a vételár után a harmadfoku illetéket az eladás után 24 óra alatt kezeimhez készpénzben lefizetni és az ingókat ugyanazon időn belül átvenni.

A választmány a beérkezett ajánlatok felett 1909. április 27-én d. u. 3 órakor Dr. Mittler Izidor választmányi elnök ügyvédi irodájában tartandó ülésen fog határozni olyképp, hogy először szóbeli árlejtést tart s azután az írásbeli ajánlatokat bontja fel, fenntartván magának a jogot a beérkezett ajánlatok közül bármelyiket elfogadni, valamenyit visszautasítani s esetleg az ingókat más módon értékesíttetni.

Ha a vevő a fenti árverési feltételeknek eleget nem tenne, úgy bánatpénzének elvesztésén felül a megvett ingók a vevő kárára és veszélyére fognak értékesíteni.

Sem a tömeggondnok, sem a választmány nem vállal szavatosságot az eladásra hirdetett ingók minősége mennyisége és ugyanazonosságáért.

Arad, 1909. évi március hó 25-én.

Dr. Ursu János,

1671

m.-radnai ügyvéd, tömeggondnok.

APRO HIRDETÉSEK.

Akinek

ismeretség híján
házassárra, nevelőre, üzletvezetőre, könyvelőre, segédre, ispánra, gazdatisztra, kulcsárra, vinczellérre, kertészre, kulcsárra, gazdatisztra, szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy irodaszolgára, pénzeszedőre, házmesterre, stb.-re van szüksége.

Aki

eladni kíván

butort, zongorát, bort, gyümölcsöt, gabonát, üzletet, műhelyt, lakást, stb.; vagy

Aki

mindezeket vétel vagy bérvétel céljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban értezt, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

kis hirdetési

rovatát használja.

Irnok

üggyévi irodába azonnal felvétetik. Cím a kiadóhivatalban.

Nagymennyiségű díszfenyő

eladó. Lahner György-utca 7. sz. alatt. 1666

Fényképezési cikkek.

Bármily gyártmányú fényképező gépeket előnyös részletfizetésre. Fényképezési lencsék bármely minőségben, s az összes fényképezési kellékek és újdonságok rendkívüli előnyárban. Bloch H. papirkereskedése és könyvnyomdája. Fényképezési cikkek gyári raktára. Telefon 126. sz. 600 oldalas árjegyzék kívánra ingyen. Vidéki rendelésekhez részletes használati utasítás és újdonságok ismertetése lesz mellékelve. 1215

Van szerencsém

a n. é. közönség b. figyelmét felhívni címre, hol a legmagasabb árban veszek uraságoktól levett férfi ruhát, városi és utazó bundát és mindenféle egyenruhát helyben és vidéken. Bleier I. zsidó, Szent Pál-u. 12. 5431

Keresek vidéken

jobb forgalmu vendéglőt vagy egy jobb kocsmát vagy kantint haszonbérbe italméréssel. Vagy egy nagyobb talmérést óvadékkal. — Rabotka vendéglős, Kurtics. 1622

Gazdaságban

sok évi gyakorlattal bíró 2000 K. óvadékkal rendelkező nős fiatal egyén kitűnő bizonyítványokkal gazdaságban, vagy más bizalmi állásra ajánlkozik. Állást azonnal elfoglalhatja. Szíves megkereséseket „Megbízható” jelige alatt a kiadóhivatal továbbítja. 1619

Társat keresek

egy kitűnő találmány értékesítéséhez 2000 kor. hozzájárulással. Megkereséseket „Biztos siker” jelige alatt a kiadóhivatalba kérek. 16 25

Kiadó

két butorozatlan szoba, esetleg fürdőszobával József főherceg ut 12. sz., II. emelet. Tudakozódni ugyanott lehet. 1662

Keresek vételre

egy használt, új rendszerű írógépet. Ingusz I. és Fia könyvkereskedése Arad, Telefon 517. 173

Új zsebkiaadású albumok!

Operet-album, Fráter műsor-dalai, Cabaret-dalok, Táncdarabok. Kurucdalok új zsebalakú kiadása, melyek a Fráter féle nótáskönyv mintájára csupa elsőrendű zeneszámokból vannak összeállítva, kitűnő letétben, 2 koronájával kaphatók Kerpel Izsó könyvkereskedésében, Aradon. Vidékre 2 kor. beküldése ellenében bérmentve. 262

Jég

kapható háztartási célokra naponta házhoz szállítva. Petőfi-u. 7a. — Telephon 199. sz. 1292

Jégszekrény,

jéggel együtt, részletre kapható Husserl Manó jégszekrénygyára Arad Szt.-Pál-utca 11. Telefon 348. 1524

1909. V. 823/3. szhoz.

Árverési hirdetés.

Közhírré tételik, hogy az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében az aradi kir. járásbíró 1909. Sp. IV. 182/3. számú elrendelő és az aradi kir. járásbíró 1909. V. 823/3. számú kiküldő végzése folytán Szathmáry Gyula ügyvéd, mint néhai Matavovszky Nándor hagyatéka gondnokának jelentkezésére és inokai Tóth Lajos, Kertessy Ignác, Hoffmann Antal és Lengyel Lőrincz végrehajtók javára, aradi lakos ellen 547 K. 30 f., 319 K. 46 f., 355 K. 46 f., 383 K., 329 K. 54 f., 73 K. 38 f., 600 K., 1200 K. 172 K. 70 f. és 354 K. 80 f. tőke s jár. erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le- és felülfoglalt és 2310 koronára becsült szoba butorokból álló ingók a még fizetetlen összeg kielégítésére a helyszínén, vagyis Aradon, József főherceg-ut 17. sz. a. 1909. évi április hó 30. napjának d. u. 5 órájára kitűzött nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingókat mások is le- és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Aradon, 1909. évi április hó 15. napján.

Najmányi Béla,
kir. bír. végrehajtó.

1667

Figyelem!

Szülőoltványt, szülővesszőt ne rendeljen addig, míg tőlem árjegyzéket nem kér! Gyökeres oltványok ezre 140 korona, Delaware ezre 100 korona.

Cím:

5972

Szigyártó Nagy Mihály

Felsőseged, Somogy megye.

Hentesek, mészárosok, vendéglősök figyelmébe!

Ajánlom kipróbált szerkezetű, szabadalmazott

jégszekrény

raktáromat.

Tervezek és készítek sörkimerő szekrényeket szénna- és légnymással.

Husserl Manó

Jégszekrénygyár 1141

Arad, Szt.-Pál-utca II. sz.

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

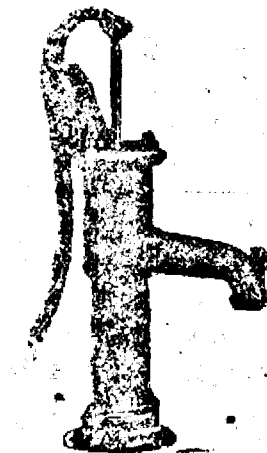
Borszivattyúk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári áron.

A szivattyú hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztátalanságok azonnal továbbíthatnak, ezáltal a szivattyú nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéséért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Közsegeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéséért 3 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egység-s csavarok és a legjobb minőségű belül gumirozott kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló

csövekkel

olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyáran.

Hönig Ottó

m. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyú készítő.

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Városi és megyei telefon 250. sz.

Költözők figyelmébe!

Éliás Lipót fia butorszállító cég szakavatott emberek alkalmazása és teljes jótállás mellett elvállal mindenféle költöztetéseket helyben és vidékre, nyitott és belül kárpított 6, 8, és 10 méter hosszúságú zárt butorszállító kocsival. 1305

Tisztelettel

ÉLIÁS LIPÓT FIA

butorszállító
Arad, Petőfi-utca 4. sz.

Kész butoreladás.

A tavaszi idény beálltával ajánlom a n. é. közönségnek kitűnő minőségű 1648

kész butoraimat

és olyanok készítésére megrendeléseket készséggelfogadok.

VARGA JÓZSEF,

Arad, Kápolna-utca 6b.

10—1909. mg.

Hirdetés.

Azon határidőül, mely alatt a 296—1894. pm. sz. rendelet 5 pontjának megfelelőleg a városi legelőkre beiratott szarvasmarhák és lovak után esedékes legeltetési és pásztordíjak befizetendők, f. évi április 26., 27., 28., 29. és 30. napjait kitéjük.

Arad, 1909. április 22.

A városi tanács.

